

Türk-İş

SAYI : 80

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI

1919
1969

SOSYAL GÜVENLİK
HİZMETİNDE 50 YIL

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

Türk-İş

AYLIK DERGİ

EKİM
1969

YIL : 7
SAYI : 80

FİATİ : 250 Kırş.
BİR YILLIK
ABONE : 25.00 TL.

Türk-İş adına sahibi
SEYFİ DEMİRSOY

Yazı İşleri Müdürü
ÜLKÜ ARMAN

Fotoğraflar
Şehir Fotoğraf Ajansı
ADNAN HASKOKAR

Adres :

Türk-İş Genel
Merkezi
Bayındır sokak No. 8
ANKARA
Telefon : 17 91 36

Türk-İş Dergisi Basın Ahlâk Ya-
sasına uyar.

Türk-İş Basın ve Halkla Münase-
betler Merkezi tarafından hazır-
lanan Türk-İş Dergisinin bu sa-
yısı, Ankara'da BAŞNUR Matba-
asında dizilmiş, tertiplenmiş ve
basılmış; klişeler, Doğan Klişede
yapılmıştır.

Saygıdeğer

Türk - İş Okuru,

Bir kişi ya da kuruluş için en büyük şereflerden bi-
rini teşkil eden «NOBEL ÖDÜLÜ», barış ve sosyal
adalete yaptığı hizmetlerinden ötürü bu yıl, Ulus-
lararası Çalışma Teşkilâtına (ILO) layık görüldü.

10 Aralık 1969 günü Oslo Üniversitesinde yapılan tö-
rende Norveç Kralı Olav V, bakanlar ve parlamenterler
hazır bulundu; ödül, Nobel Komitesi tarafından ILO Ge-
nel Direktörü David A. Morse'a verildi.

Bulduğu patlayıcı madde dinamit ile, milyonlarca in-
sanın ölümüne sebep olan İsveç'li bilgin Alfred Nobel'in
vasiyeti uyarınca, barış için çaba gösteren ve çeşitli dal-
larda üstün başarılarla bulunan kişi ya da kuruluşlara her
yıl «Nobel Ödülü» verilir. Nobel Ödülü'nün ILO'ya veril-
mesinin anlamı gerçekten çok büyük. Komite Başkanı ba-
yan Aase Lionaes'in belirttiği gibi, ILO, sosyal adalet ve
barışın gerçekleşmesi için sarfettiği çaba ile gerçekten ba-
şarılı bir sınav, başarılı dönemler geçirdi.

Bu başarılı dönem, ILO'nun 50. nci kuruluş yılına da
rastladı. Çeşitli ülkelerde, bu arada Teşkilâtın üyesi bulu-
nan Türkiye'de de bir tören yapıldı. İşçi, işveren ve hükü-
met üyeleri ile üniversite mensuplarının katıldığı törende
Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy bir konuşma yaparak,
Teşkilât çalışmalarını anlattı ve «Türkiye sosyal adaletsiz-
likle mücadele temposuna ayak uyduramamaktadır» dedi.
Gerçekten de bu mücadelede Türkiye çok gerilerde kal-
maktadır. Bunda, işveren çevrelerinin bir itiyad haline ge-
tirmek istedikleri davranışları büyük rol oynamaktadır.
Demirsoy, sosyal adalet için el ele verilmesi gerektiğini belir-
tirken, bunu da özellikle işverenlere hatırlattı.

★

Ekim ayı, bir çok yönden hareketli geçti .Seçimler ol-
du, üzerinde büyük tartışmalar yapıldığı «İşçi
Emeklilik Kanunu» Cumhuriyet Senatosunda kabul
edildi, uzun süre devam eden Ereğli grevi kritik dönemler
atlatıldıktan sonra bir protokol imzalanarak bitmiş görün-
dü. Ancak Ekim ayı bittiği sırada, beklenen sözleşme he-
nüz imzalanmadı ve bu yüzden Ereğli'de tansiyon oldukça
yüksekti. Ayrıca iki kuruluşun da genel kurulu yapıldı.

★

Seçimlerde özellikle küçük partiler yönünden değişik
sonuçlar alındı. 450 kişilik Mecliste, AP. ile CHP. dı-
şındaki diğer partilerin (GP. hariç) Mecliste grup
teşkil etme yeteneği dahi kalmadı. Bu, seçim sisteminde
yapılan bir değişikliğin sonucu idi. Dergimizin bu sayısın-
da bu konuda ilginç bulacağınız tablolar göreceksiniz. Bu-
nun haricinde Meclis geçen devreden beş fazlasıyla 9 sen-

GERÇEKLERİ GÖREBİLMEK

Seçimler geride kaldı.

Şimdi geriye bir göz atıp, hataları gözden geçirmek, bunların tekrarlanmaması için bir çözüm yolu arayıp bulmak, demokrasimizin geleceği bakımından sayısız faydalar taşıyor.

Seçimlerden sonra, bütün siyasi partiler yetkililerinin ön seçim sisteminden şikâyet etmeleri, partilerin, bu konuda bir asgari müşterekte birleşebileceklerini ortaya koydu. Biraz daha iyi niyet, biraz daha gayret, yurt çıkarlarının biraz daha ön plâna itilmesi, asgari müşteregin sınırlarının genişletilebileceğini ümidini vermektedir.

Bu, aynı zamanda siyasi partilerimize itibar sağlar, parlamentonun itibarını artırır.

YÜZDE 64,35 — YÜZDE 35,65

Seçimlere katılma oranı yüzde 64,35. Seçmenlerin yüzde 35,65'i oy kullanmamış bulunuyor. Buna bir de seçme yeteneğine sahip olup da çeşitli nedenlerle kütüklere yazılmadıkları için oy kullanamayanları eklersek (bir iddiaya göre bu yüzden oy kullanamayanların sayısı 3 milyona yaklaşmaktadır), katılma oranı yüzde 50'ye kadar düşmektedir. Partilerin yetkilileri, seçime katılma oranının düşük olmasını, çeşitli şekillerde, işlerine geldiği gibi yorumluyorlar, ama hiçbirini de çıkıp, yurttaşın, partilerin seçim öncesi çekişmelerinden dolayı kırılmış olabileceğini söylemiyor. Üstelik partilerden aşağı yukarı hepsinin aldıkları oylarda da bir düşme var...

Her ülkede, seçimler, siyasi partilerin birbirleriyle çekişmesi içinde geçer. Hatta, seçim heyecanı içinde, bu çekişmeler çok şiddetli de olabilir. Nihayet, siyasi partiler demek, ayrı sosyal ve ekonomik anlayışların topluluğu demektir. Her parti, kendi anlayışının en doğru olduğunu öne sürerken diğerini kötüleyebilir. Bu, demokrasinin bir gereğidir. Ama, insaf ölçüleri içinde ve tarafsız bir gözle, seçim döneminin heyecanından sıyrılarak bakılırsa, görülecektir ki, yurdumuzda, seçim mücadelesi bu sınırların adamaklı dışına taşmış, şahsiyata dönüşmüştür. Siyasi partiler mensupları, birbirlerini en ağır tabirlerle ve en ağır şekilde itham etmekte sakınca görmemişlerdir.

İTHAMLARA GELİNCE...

Bu sadece siyasi partilerin rekabeti içinde mi olmuştur?

Bir de önseçimlerde, partilerin kendi bünyeleri içindeki çekişmeler vardır.

Aynı partinin ön seçim adayları birbirlerini akda gelmeyecek şekilde kötülemekte hiçbir sakınca görmemişlerdir.

«Komünist, satılmış, hırsız, dinsiz» ithamları önseçimler arefesinde sık sık duyulmuş, hatta basında bile yer almıştır.

Şimdi bir düşünün.

Aynı partinin, ön seçimler arefesinde yekdiğerlerini «komünistlikle, hırsızlıkla, satılmışlıkla, dinsizlikle» itham etmiş aday adayları, önseçimler sona erince, bütün bu sıfatlara layık gördüğü kişilerle aynı listede bulunmakta sakınca görmemiş, üstelik, daha iki ay önce, kendilerinin «komünist» «dinsiz», «hırsız», «satılmış» dediği kişilerin yer aldığı listeye oy verilmesi için propoganda yapmışlardır.

Parlamento üyelerine bu çeşit ithamların kondurulmasını hoşgörülle karşılamaya imkân yoktur. Ama, herhangi bir kimse çıksa ve bazı milletvekillerine seçim arefesindeki sözlerini hatırlatıp, «bu sıfatlara layık gördüğünüz insanlar da sizinle beraber Meclis'e geldi» dese, bu milletvekilleri eski ithamlarıyla Meclisin itibarını nasıl bağdaştıracaklardır.

HUZURSUZLUK VE BUHRAN KAYNAĞI

Konu siyasi partilerin bünyeleri açısından da büyük önem taşımaktadır.

Aynı parti içinde yekdiğerini ağır şekilde suçlayanlar, şu anda aynı sıralarda yanyana oturmak, aynı grup toplantılarına katılmak durumundadırlar. Bu şartlar altında parti dayanışması, parti disiplini nasıl sağlanacaktır?

Kırıcı önseçim mücadelelerinin izleri biran önce silinmezse, bunun partilerin bünyelerinde büyük huzursuzluklara hatta siyasi buhranlara yol açacağını tahmin etmek kehanet sayılmazdır.

Partilerin seçim öncesi davranışları bu açıdan değerlendirip, tedbir aramaları için bir buhranla karşılaşılmadan ortak bir harekete girişmeleri yurt çıkarları bakımından sayısız faydalar sağlayacaktır.

Yurtta

Dokuz sendikacı Meclis'e girdi

Önce, partililerin yoklamaları kazanabilmek için, parti içinde birbirlerini ağır şekilde suçlamaları, sonra, partilerin birbirleri ile fikir tartışması sınırını oldukça aşan çekişmeleri içinde, bir seçimi daha geride bıraktık.

AP YİNE İKTİDAR PARTİSİ

12 Ekimde yapılan milletvekili

genel seçimlerinin sonucunda, Adalet Partisi, «**iktidar partisi**» olma niteliğini korudu. 450 kişilik Mecliste, sandalyaların yüzde 56,89 unu elinde tutan AP, diğer bütün partilerin çıkardığı milletvekili sayısı ile bağımsız milletvekillerinin toplamından 62 fazla milletvekiline sahip. Bu suretle, Adalet Partisi, herhangi bir anormal durumla karşılaşmadığı taktirde, dört yıllık dönemin rakipsiz iktidarı. «**Herhangi bir anormal durum**» deyimi yadırganmamalı. Çünkü, özellikle iki büyük partide, aday yoklamaları oldukça çekişmeli geçti ve Adalet Partisi olsun, Cumhuriyet Halk Partisi olsun, bu yoklamalardan yararlı çıktılar. Parti içi çekişmeler, her iki partide de önümüzdeki dönem için bir huzursuzluk kaynağı olacağı benziyor. CHP'de Güven Partisinin kurulmasıyla sonuçlanan bölünme ve tartışmalar hatırlanacak olursa, ihtiyatlı konuşma

gereği de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

ANA MUHALEFET PARTİSİ

Mecliste AP'den sonra en fazla sandalye elde eden ve bu suretle, «**Ana Muhalefet Partisi**» olma niteliğini koruyan parti CHP oldu. Cumhuriyet Halk Partisi, 143 milletvekili çıkararak, sandalye sayısını artırdı.

İlk defa seçimlere katılan Güven Partisi, seçimlerden üçüncü parti olarak çıktı.

KÜÇÜK PARTİLERİN DURUMU

12 Ekim seçimlerinin bir diğer özelliği de, küçük partilerin Mecliste temsil yeteneklerini iyice kaybetmiş olmaları. AP, CHP ve GP'nin dışında hiçbir parti Mecliste grup teşkil etme olanağı bulamadı. Bunun bir nedeni de, 1965 de uygulanan seçim sisteminin değişti-

SEÇİM SANDIKLARI

«Milli irade»

rilmiş olması. Uygulanan sistem, büyük partilere yararken, küçük partilere zarar verdi.

MECLİSTE SENDİKACILAR

12 Ekim seçimlerinin işçi hareketi yönünden bir özelliği de geçen dönemden daha çok sendikacının Millet Meclisine girmiş olması.

1965 seçimlerinde Millet Meclisine AP listesinden dört sendikacı girmiş bulunmaktaydı. Bu defa CHP. nin de beş sendikacı milletvekili ile Meclise gelmesi sonucu Millet Meclisinde sendikacı sayısı dokuza yükseldi.

Sendikacı milletvekilleri şunlar :

Şevket Yılmaz

(Teksif Başkanı, Adana AP.)

Abdullah Baştürk

(Genel-İş Başkanı, Yozgat CHP.)

Enver Turgut

(Tes-İş Başkanı, Kayseri AP.)

Osman Soğukpınar

(Ges-İş Başkanı, Ankara CHP)

Hasan Türkay

(Çimse-İş Başkanı, İstanbul AP.)

Burhanettin Asutay

(Türk-İş 3. Bölge temsilcisi, İzmir CHP.)

Orhan Sorguç

(Tek Gıda İş Genel Başkan Vekili, İzmir, AP)

Emir Postacı

(Adana Harb-İş, Adana CHP.)

Bahir Ersoy

(Tekstil, İstanbul CHP.)

RESMİ RAKAMLAR

Biraz da resmi rakamlara gö-

SEÇİME KATILMA ORANI

Oy verenler tüm seçmenlerin yüzde 64,35'i (siyahla işaretli kısım), seçime katılmayanlar yüzde 35,65.

PARTİLERİN ALDIKLARI OY ORANI

1965'e göre düşme var...

re, seçim sonuçlarına bir göz atalım.

Yüksek Seçim Kurulu'nun seçim sonuçları hakkındaki kesin

açıklamasına göre, seçime katılma oranı yüzde 64.35.

Yüksek Seçim Kurulu'nun bildirisine göre, seçime Türkiye'de bulunan 14 milyon 788 bin 552 seçmenden, 9 milyon 516 bin 035'i katıldı. Bu seçmenlerin kullandıkları oylardan 9 milyon 086 bin 296 sı geçerli sayıldı, geri kalanı çeşitli hatalar dolayısıyla iptal edildi.

PARTİLER NE KADAR OY ALDI?

12 Ekim milletvekili seçiminde, AP'nin 67 ilden toplam olarak aldığı geçerli oy sayısı 4 milyon 229 bin 712. Bu rakama göre AP, geçerli oyların yüzde 46.53'ünü aldı ve mevcut milletvekilliklerinin yüzde 56.89 unu kazandı.

CHP, geçerli oyların 2 milyon 487 bin 006 sını aldı. Bu rakam geçerli oyların yüzde 27.36 sını ve Meclisdeki sandalye sayısının yüzde 31.78 ini karşılıyor.

Güven Partisinin aldığı geçerli oy sayısı 597 bin 818. GP, bu suretle geçerli oyların yüzde 6.58 ini alarak Meclisdeki sandalyelerin yüzde 3.33 üne sahip oldu.

MP, 292 bin 961 geçerli oy aldı, böylece geçerli oyların yüzde 3.22 sini ve Meclisdeki sandalyelerin yüzde 1.33 üni elde etti.

275 bin 091 geçerli oy alan MHP nin aldığı geçerli oylar, tüm oyların yüzde 3.03'ü, kazandığı tek sandalye de Meclisdeki sandalye toplamının yüzde 0.22 si.

BP nin aldığı geçerli 254 bin 695 oy, geçerli oyların yüzde 2.80

1965 ve 1969 SEÇİMLERİNİN MUKAYESESİ

Partiler	Aldıkları oy sayısı		Oy oranı (yüzde)		Milletvekili	
	1965	1969	1965	1969	1965	1969
AP.	4.921.235	4.229.712	52,9	46,5	240	256
CHP.	2.675.785	2.487.006	28,7	27,4	134	143
G.P. (*)	—	597.818	—	6,6	—	15
MP.	582.704	292.961	6,3	3,2	31	6
MHP. (**)	208.696	275.091	2,2	3,0	11	1
YTP.	346.514	197.929	3,7	2,2	19	6
TİP.	276.101	243.631	3,3	2,7	14	2
BP. (*)	—	554.695	—	2,8	—	8
Bağımsızlar	295.523	511.023	3,2	5,6	1	13

(*) Güven Partisi ve Birlik Partisi 1965 seçimlerine katılmamışlardı.

(**) Milli Hareket Partisi'nin adı 1965 seçimlerinde CKMP. idi.

ine ve Meclisdeki sandalya sayısının yüzde 1.78 ine tekabül ediyor.

TİP nin aldığı geçerli oy sayısı 243 bin 631 dir. TİP böylece geçerli oyların yüzde 2.68 ini, Meclisdeki sandalyelerin de yüzde 044 ünü elde etti.

YTP ne verilen 197 bin 929 oy ise, geçerli oyların yüzde 2.18 i ve Meclisde bulunan sandalyelerin yüzde 1.33 ü.

BAĞIMSIZ ADAYLAR

Seçime katılan 189 bağımsız aday, 511 bin 023 geçerli oy alarak büyük bir başarı sağladılar. Bağımsız adayların topladıkları geçerli oy sayısı, AP, CHP ve GP dışındaki siyasi partilerin kazandığı oy sayısının, ortalama bir misli. Tüm geçerli oyların yüzde 5,65 sini teşkil eden bu oylarla, bağımsız adaylar Meclisdeki sandalyelerin yüzde 2.89 unu kazanmış bulunuyorlar.

SANDALYELERİN

DAĞILMASI

Bu rakamlara göre, Mecliste sandalyelerin dağılımı sayısı da şöyle :

AP	256
CHP	143

SANDIK BAŞINDA
Kutsal görev

GP	15
BP	8
MP	6
YTP	6
TİP	2
MHP	1
Bağımsızlar	13

1965 SEÇİMLERİYLE

MUKAYESE

1969 seçimleri sonucu, 1965 seçimiyle mukayese edilecek olursa, önce, seçime katılma oranının yüzde 7 düştüğü göze çarpmaktadır.

1965 te bütün seçmenlerin % 72,3'ü seçime katılıp, oy kullandığı halde, 1969'da seçime katılan seçmen sayısı, tüm seçmenlerin % 64,3 ü olmaktadır.

1969 seçimlerinde, 1965 e oranla Milli Hareket Partisi hariç, bütün diğer partilerin oy kaybettikleri anlaşıyor. Bu arada, 1965 seçimlerinde tüm oyların 3,2 sini alan bağımsızlar, 1969 da bu oranı 5,6 ya yükselttiler.

Partilerin herhalde, hem seçime katılma oranı, hem de aldıkları oylar üzerinde durmaları ve düşünceleri gerekiyor.

SEÇİMDEN SONRA

Kesin seçim sonuçlarının belli olmasından sonra, Seyfi Demirsoy, başkanlığında Türk-İş İcra Kurulu Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinden kurulu bir heyet, Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'i ve ana muhalefet partisi Genel Sekreteri Ecevit'i ziyaret edip, seçim sonuçlarından dolayı tebrik ettiler.

Başbakan Demirel'le görüştükten sonra, Başbakanlıktan çıkarken gazetecilerin sorularını da cevaplandıran Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Başbakan Demirel'i seçim sonuçlarından dolayı tebrik ettiklerini söyledi, bu arada diğer Devlet Bakanlarını da ziyaret ettiklerini belirterek şöyle dedi :

«Bu bir nezaket ziyareti idi. Tabiatıyla sığağı sığağına iş konuları görüşülmez. Tabii bu arada şunu da söyleyeyim, işçilerin emeklilik kanunu Meclisler toplanır toplanmaz Sena-

Milletvekillerinin mesleklerine göre dağılımı ...

12 Ekim seçimlerinden sonra kurulan yeni Meclis'in meslek grupları bakımından kuruluş biçimi ilgi çekicidir. Yapılan incelemelere göre, yeni Mecliste bulunacak 450 milletvekilinin mesleklerine göre dağılışı şöyledir :

Hukukçular	135
Tüccar	53
Çiftçi	42
Memur	42
Doktor	32
Mühendis	28
Gazeteci	28
Eğitimci	24
Emekli Subay	20
Din adamı	12
Sendikacı	11
Sanayici	6
Veteriner hekim	1
Eczacı	1
Genel Müdür	9
Serbest meslek	24

ŞEVKET YILMAZ

ABDULLAH BAŞTÜRK

ENVER TURGUT

OSMAN SOĞUKPINAR

HASAN TÜRKAY

MECLİSTE DOKUZ SENDİKACI

Geçen dönem Mecliste Türk-İş'e bağlı dört sendikacı vardı. 12 Ekim seçimlerinden sonra bu sayı dokuza yükselmiş bulunuyor.

Ancak bu arada, «iktidar ve ana muhalefet partisine mensup sendikacıların, özellikle işçi konularında nasıl bir tutum içinde olacakları», bazı çevreler tarafından ısrarla soruluyor.

Bu sorunun cevabı herhalde şöyle olacaktır :

İşçi milletvekilleri, hangi partiden olurlarsa olsunlar, Türk-İş'in görüşlerine uygun ve tam bir işbirliği ve dayanışma içinde, ortak bir hareket yolu tutacaklardır. İşçiye hizmet yolunda yapılacak bütün çalışmalarda, işçi milletvekilleri parti ayrımı gözetmeksizin hareket edecekler ve uzun süredenberi Mecliste bekleyen işçilerle ilgili kanunların çıkarılması için ortak bir çaba sarfedeceklerdir.

Bunun aksini düşünmek bile mümkün değildir.

BURHANETTİN ASUTAY

ORHAN SORGUÇ

EMİR POSTACI

BAHİR ERSOY

toda ilk olarak ele alınıp çıkarılacak kanundur.»

Demirsoy, gazetecilerin «bu konu üzerinde bilhassa görüşme oldu mu?» sorusuna, «öteden beri vardı. Bugünkü toplantımızda da tekrar edildi» dedi ve «Başbakanın bu konuda bir vaadi oldu mu» sorusunu da «hayır, ama gerek Devlet Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu ve gerekse Çalışma Bakanı Turgut Toker'in taahhütleri var. Zannediyorum herhalde Kasım 15'e kadar

miting'de de söylediğim gibi kanun çıkacaktır» cevabını verdi.

İADEİ ZİYARET

Bu ziyaretten kısa bir süre sonra, üç bakan Türk-İş Genel Merkezine iadei ziyarette bulundular. Aynı şekilde CHP. Genel Sekreteri Ecevit de Türk-İş'i ziyaret etti.

Devlet Bakanları Seyfi Öztürk ve Sadık Tekin Müftüoğlu ile Çalışma Bakanı Turgut Toker, Türk-İş Genel Merkezini ziyaretlerinde

Başkan Seyfi Demirsoy, Genel Sekreter Halil Tunç, ve Teşkilatlanma Sekreteri Ethem Ezgü ile bir saate yakın görüştüler.

İşçi hareketinin çeşitli sorunlarının ele alındığı görüşmeden sonra yapılan açıklamada, işçi Emeklilik Kanununun en kısa zamanda çıkarılması için gayret sarfedeceği belirtildi.

İşçi Emeklilik Kanunu iki gün sonra Cumhuriyet Senatosunda görüşülerek kabul edildi.

İşçi Emeklilik Kanunu çıktı

Artık işçiler 55 yaşında ya da 25 yıl
çalıştıktan sonra emekli olabilecek...

Üzerinde büyük tartışmalar yapılan, «çıktı çıkıyor» derken, Parlamentonun, seçimler dolayısıyla tatile girmesinden ötürü geçen dönemde kanunlaşamayan İşçi Emeklilik Tasarısı, 23 Ekim'de Cumhuriyet Senatosunda da görüşülerek kabul edildi.

1 Mart 1969 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş sayılan yeni kanunla işçiler, yüzde 70 üzerinden emekli olacaklar.

Cumhuriyet Senatosunda görüşmeler sırasında söz alan parti grup sözcüleri, tasarımı genel olarak olumlu karşıladıklarını ve beyaz oy vereceklerini söylediler.

4 saat 45 dakika süren görüşmelerden sonra tasarı, Millet Meclisinden geçtiği şekilde kabul edildi.

DEMİRSOY'UN SÖZLERİ

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsöy, işçi emeklilik tasarısının kanunlaşması üzerine bir demeç vererek, büyük bir memnuniyet duyduğunu söyledi ve şöyle dedi:

«Uzun bir süreden beri Türk işçisine vaadedilen hakları getiren tasarının nihayet Cumhuriyet Senatosunda da müzakere ve kabul edilmesinden ötürü çok memnunuz. Bu bakımdan parlamentoya teşekkür ederim. Kanunun sağladığı haklar Türk işçisine hayırlı olsun.»

KANUNUN GETİRDİKLERİ

Cumhuriyet Senatosunda kabul edilerek, kanunlaşan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile işçiler yararına yeni birçok haklar tanınıyor.

Yapılan değişikliklere göre, emekli olan bir işçiye şimdiye kadar maaşının yüzde 50'si verilmek-

te iken, bu miktar yüzde 70'e çıkarıldı, ayrıca, emeklilik yaş haddi de kadınlarda 55'den 50'ye, erkeklerde de 60'dan 55'e indirildi. Bu arada, 25 yılını doldurmuş bir işçi de isterse yüzde 70 üzerinden emekliliğini isteyebilecek.

Yeni kanunun getirdiği başlıca yenilikler şu şekilde özetlenebilir :

- İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortalarından sürekli ve tam işgöremez durumunda sayılan sigortalılara, yıllık kazançlarının yüzde 60'ına eşit yıllık bir gelir bağlanmakta iken, bu oran yüzde 70'e yükseltildi. Malül, başkasının sürekli bakımına muhtaç ise bu gelir yüzde 50 arttırılacak.
- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sigortalının ölümü halinde eşi, çocukları veya ana-babasına bağlanacak gelirlerde de bu yüzde 70 oranı uygulanacak.
- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlar ile, malüllük veya yaşlılık sigortalarından aylık almakta olanların, hastalıkları halinde, ilaç bedelinin yüzde 20'sine iştirak etmek suretiyle yalnız ayaktan tedavileri mümkün iken, bu kimseler, yeni hükümlere göre, ilaç bedeline katılmaksızın, kurum hastahanelerine yatırılarak da tedavi edilecekler.
- Eskiden malüllük veya ölüm sigortalarından aylığa hak kazanabilmek için gerekli şartlardan birisi olan, her yıl için ortalama olarak en az 150 gün prim ödenmiş olma şartı, 120 güne indirildi.

Türk İşçi Hareketi İşçi Emekliliği kanununun Millet Meclisinden geçtiği şekilde kanunlaşması için ağırlığını koydu... Ankarada düzenlenen büyük mitingde kararlılığını gösterdi... sonucunu aldı.

- Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmasına hak kazanan işçilere, son 10 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazançları toplamı en yüksek olan 7 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının yüzde 50'si oranında yıllık bir gelir bağlanmaktaydı. Bu kanunla, son 5 takvim yılının kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 3 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının yüzde 70'i oranında yıllık gelir bağlanması imkânı sağlandı.

Ayrıca, 50 yaşından sonra kadın, 55 yaşından sonra erkek sigortalı, yaşlılık aylığı talep ederse, bu yaşlardan sonra doldurmuş bulundukları her tam yıl için, gelirleri yüzde 1 arttırılarak tesbit olunacak.

Başka birinin sürekli bakımına muhtaç olan malülün aylığı yüzde 80 oranı üzerinden hesaplanacak.

YAŞLILIK SİGORTASINDAN YARARLANMA

- Yaşlılık sigortasından yararlanabilmek için, kadın sigortalıların 55, erkek sigortalıların da 60 yaşını doldurmuş olmaları gerekli iken, bu kanunla, yaş haddi kadında 50'ye, erkekte 55'e indirildi. Ayrıca, en az 25 yıldan beri sigortalı bulunan ve bu süre zarfında en az 5000 gün prim ödemiş olan sigortalıların da, yaşlarına bakılmaksızın, bu aylıktan faydalandırılmaları sağlandı.

Çalışmalarının en az 2500 günü maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçmiş olan kimseler, 50 yaşını doldurdıklarında emekli olabilmekte idiler. Bundan böyle, aylığa hak kazanmak için gerekli çalışmalarının 1800 gününü maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunmak, yaşlılık aylığından faydalanma imkânını verecek.

- Yaşlılık aylığına hak kaza-

namayan sigortalıya toptan ödeme yapılabilmesi için, kadın sigortalının 50, erkek sigortalının da 55 yaşını doldurması yeterli sayılıyor.

- Ölen sigortalı kadının eşi, diğer şartlara sahip ise, 55 yaşında da karısından ötürü yardıma hak kazanacak.
- Sigorta primine ve yapılacak yardımlarla ödeneklere esas kazanç tutarının alt sınırı 8 liradan 12 liraya, üst sınırı da 100 liradan 120 liraya yükseltildi.
- Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların alt sınırı 360 liraya çıkarıldı.
- 55 yaşında ve çalışmayacak durumda malül koca, sigortalı karısından ötürü sağlık yardımlarından faydalanabileceği gibi, eşinin ölümü tarihinde 55 yaşını doldurmuş ise, gelire de hak kazanabilecek ve bu yaştan sonra kontrol muayenesine artık tâbi tutulmayacak.

- Hastalık ve analık sigortalı bakımından sigortalılık süresi prim ödenen son günden itibaren yitirilmekte iken, bu kanunla 10 güne uzatılıyor.

- İleri yaştaki sigortalılara, ehven şartlarla yardımı gerektiren çalışma belgelerinin, Sosyal Sigortalar Kurumuna verilme süresi, mart 1966 tarihinde sona ermiş olduğundan, bu süre yeniden 1972 yılı sonuna kadar uzatıldı.

AVANS VE BORÇLANMA

- Bu kanunla, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak gelir ve aylıkların hesabında uygulanacak yükseltilmiş oranlar, bu sigorta kollarının kuruluşundan beri bağlanmış olup, devam eden gelir ve aylıklara da tatbik edilecek. Kesin hesap yapılmıncaya kadar, 1 Mart 1969 tarihinden geçerli olmak üzere, yüzde 20 avans verilecek.

YAŞLI BİR KADIN İŞÇİ

Emeklilik yaşı: 50

- Bu kanunun yayımından önce çeşitli işyerlerinde fikir ve beden işçisi olarak, sigorta veya emekli sandıklarına tâbi olmadan çalışmış olanların bu hizmetleri de, Sosyal Sigortalar Kurumuna borçlanmak suretiyle, emeklilik işlemlerinde geçerli sayılacak.
- Bu kanuna göre, sigortalıların hak kazanacakları gelir ve aylıklar hesaplanırken, eski yıllardaki prime esas kazanç tutarları, gelişen hayat şartlarına paralel olarak, ayrıca, arttırılmış katsayılarla da çarpılmak suretiyle ayarlanacak.

DEMİREL'İN MESAJI

Kanunun Cumhuriyet Senatusunda da kabul edilmesinden sonra Başbakan Demirel Türk - İş'e bir mesaj gönderdi, kanunun Türk işçilerine hayırlı ve uğurlu olması dilediğinde bulundu.

Ereğlide grev

**Bu defa sonuna kadar
gidilecek ve...**

EYLÜL'ün sonunda soğuk bir geceyarısı Ereğli'de grev yeniden başladı.

Bu defa, «erteleme» ihtimalleri de ortadan kalktığı için iş sonuna kadar gidecekti.

4400 işçinin tamamı greve katılıyor, bu suretle de işverenin işi için bölmek için giriştiği oyunların hiçbir sonuç vermediği yine ortaya çıkıyordu.

«Sonuna kadar» devam edileceği açıklanan grevin «sonu», hakların alınmasıyla, 7 Ekimde gelecek, ama grev kamuoyunu en çok ilgilendiren, gazetelerin manşetlerini işgal eden ve «Ayşe»ye ün kazandıran niteliğiyle de yıllarca unutulmayacaktı.

Ancak şu satırların yazıldığı Ekim ayının son günlerinde, henüz toplu sözleşme imzalanamamış bulunuyor ve bir görüşe göre de grev bitti demek iyimserlik oluyor.

KRİTİK DÖNEM

Eylül'ün son haftası, Ereğli Demir Çelik Fabrikalarındaki uyuşmazlığın kritik dönemi oluyordu. Bakanlar Kurulu'nun, iki aylık grev erteleme kararı uygulanması Danıştay tarafından durduruluyor ve bu suretle, işçiler greve her an başlayabilme hakkına kavuşuyorlardı.

Ancak, Türk-İş, Metal-İş Federasyonu ve Ereğli Demir Çelik Sendikası yöneticileriyle yapılan toplantıdan sonra bir anlaşmaya varabilmek ümidi ile, greve hemen başlanmayacağını açıklıyor ve işverene beş günlük süre tanıyordu.

Bu arada görüşmeler de yeniden başlıyor ama ne var ki, daha işin başında bir anlaşmaya varılmayınca, işveren, «görüşmelerin kesildiğini, bir anlaşma ümidinin olmadığını», «kesinlikle» kaydını da koyarak, kamuoyuna açıklıyordu. Madem ki, işveren, «görüşmeler kesildi», «anlaşma ümidi yok» diyor, o halde, Türk-İş'in, anlaşmaya

EREĞLİDE GREV

Çetin günler...

varabilmek amacıyla bir süre tanımış olmasının da anlamı kalmıyordu.

GREV BAŞLIYOR

Türk-İş Başkanı Demirsoy, 29 Eylül günü yaptığı bir açıklamayla, bu gerçekleri belirtti ve «grevin o gece başlaması için Ereğli Demir Çelik Sendikasına» talimat verdiğini kamuoyuna duyurdu.

Ve grev o gece başladı.

Grev başladığı saatlerde, Ereğli Demir Çelik Sendikası Başkanı Fikri Yıldız, bir grup işçi ile beraber, sabah 4.30'da kadar çalışarak, yüksek fırının donmaması için gerekli tedbirleri aldı.

Aynı saatlerde, Zonguldak Valisi Ethem Boysan ile Emniyet Müdürü Hikmet Kemahhoğlu da Ereğli'ye geliyorlardı. Vali ve Emniyet Müdürünü Karadeniz Bölge ve Üs Komutanlığından getirilen teçhizatlı üç kamyon dolusu deniz eri izledi ve erler fabrikanın çevresinde yer aldılar.

Bu erlerin getirilişi, gergin sınırları büsbütün gerginleştirmekten başka hiçbir şeye yaramadı. As-

kerler kime karşı kullanılacaktı, neyi koruyacaklardı? İşçi fabrikanın asıl sahibi olduğunu, daha önceki grevde ortaya koymuştu. Sendika başkanı grev başlamadan önce, yüksek fırının donmaması için gerekli tedbirleri kendisi almıştı. O halde bu askerler ne yapacaktı... Bereket versin, sendika yöneticileri bütün grev boyunca serinkanlılığı elden bırakmadılar da herhangi bir üzücü olayla karşılaşmadı.

İŞVERENE ÇAĞRI

Ereğli Demir Çelik Sendikası Başkanı Fikri Yıldız grevin başlamasından sonra bir demeç verdi:

Şöyle diyordu Yıldız:

«—Biz sendika olarak, son ana kadar, bir anlaşma zemini aradık, buna karşılık işveren, 5 ay önceki görüşmelerde kabul edilen maddeleri dahi reddetmek yoluna saptı. Hatta, tarafımız hakem ve Yüksek Uzlaştırma Kurulu kararlarında anlaşmış olduğumuz maddeleri de hiçe saydı. Yani işveren, zorla bizi greve itti. Biz, her an anlaşmaya hazırız. İşvereni, samimi hareket etmeye çağırıyoruz.»

«ÇALIŞMA BARIŞI DİNAMİTLENİYOR»

Grevin başlamasından bir gün sonra, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç Ereğli'ye gitti ve tezahüratla karşılandı.

Grevin başladığı andan itibaren grev yerinde görevlendirilmiş bulunan Türk-İş eğitim aracının üstüne çıkarak konuşan Tunç, Ereğli grevi hakkındaki bildirimlerinden dolayı İşveren Konfederasyonunu şiddetle suçladı ve işverenlerin, işçiyi, devlet kuvvetiyle karşı karşıya getirmek için bir oyun hazırlamakta olduklarını açıkladı.

Tunç, işverenlerin oyunlarını ortaya koyduktan sonra, «**bu tutumlarıyla çalışma barışını dinamitlediklerini**» söyledi ve hemen arkasından ilâve etti: «**Dinamitin fitilini ateşleyenler, patlamaya da hazır olmalıdırlar.**»

TUNÇ'UN KONUŞMASI

Halil Tunç'un konuşması şöyleydi:

«Yıllardanberi çalışma barışı bozulmasın diye her çeşit fedakârlığa katlandık. Grev hakkımızı her zaman son çare olarak hatıra getirdik. Ereğli grevindeki son tutumumuz bi-

ğu zaman işe yaramıyor. İşverenler Konfederasyonu, Ereğli işverenini anlaşılmaya yanaşmaz tutumundan dolayı kutlu-
yor ve bunu bu yolda devama teşvik ediyor. Bu, çıkar bir yol değildir. Madem ki, biz, son çareye başvurmak duru-
muna geldik, bu yolda devam edeceğiz ve masa başında alamadığımız haklarımızı, inancı-
mızla, dayanışmamızla grev alanında alacağız. Bunda ka-
rarlıyız.

YENİ TERTİPLER

İşverenler bizim kararlı olduğumuzu bildikleri için yeni tertipler peşinde koşmaktadır. Bu tertiplerle bizi, zora boyun eğdireceklerini sanıyorlar. Ve bunda aldanıyorlar.

İşverenlerin düzenledikleri yeni oyun, işçiyi devlet kuvvetiyle karşı karşıya getirmek-
tir. Bu oyunlarını gerçekleştirebilmek için, yalanlara başvurmayı bile mübah sayıyorlar. Sözde «Ereğlide grevci iş-
çiler olaylar çıkaracaklarmış. Yüzleri kızarmadan bunu söylüyor ve bu jurnalciliklerinin

hazır olması gerektiği unutulmamalıdır.

İŞVEREN GREV HAKKINI HAZMEDEMİYOR

Son zamanlarda işverenler, sistemli olarak kamuoyunu yanıltmak, ve işçileri kanunsuz davranışlar içindeymiş gibi göstermek gayreti içine girdiler. Her bildirimlerinde, her konuşmalarında grevin kanunsuzluğundan bahsetmektedirler. Grevimizin başlaması ve geçirilen safhalar kamuoyunun gözleri önünde cereyan etmektedir. Grevimiz başlamış, Hükümet alelacele toplanarak iki ay daha erteleme kararı almış ve bu kararını ikinci bir baskı yaparak Resmi Gazetede yayınlamıştır. Bunun üzerine biz, bir taraftan, grevi durdururken, diğer taraftan Danıştay'a başvurmak suretiyle yürütmenin durdurulmasını istemiştir. Nitekim, Danıştay Hükümetin kararını durdurmuş, buna rağmen bizler, son bir iyi niyet belirtisi olarak, greve hemen başlamayıp, uyuşmazlığın giderilmesi için

TUNÇ EREĞLİDE GREVCİ İŞÇİLERLE

İşverenlerin oyununu açıkladı: Zor oyunu bozar.

le bu yolda oldu. Danıştay'ın kararından sonra, grev hakkımızın doğmuş olmasına rağmen, bir anlaşma olur ümidiyle hemen greve gitmedik, görüşme yolunu seçtik. Ama tahammülün de bir sınırı vardır. İyi niyet tek taraflı oldu-

ödülü olarak da grevin devlet kuvvetleri vasıtasıyla kırılmasını istiyorlar. İşverenler bu tutumlarıyla, bizim yıllardanberi korumaya çalıştığımız çalışma barışını dinamitlemektedirler. Ama dinamitin fitilini ateşleyenlerin, patlamaya da

barışçı çözüm yollarını aramışsındır. Ve bütün bunlar kamuoyu önünde geçmiştir. Durum böyleyken, işverenin, kamuoyunun gözlerinin içine bakarak, grevin kanunsuz olduğunu iddia etmesi doğru-
dan doğruya grev hakkını haz-

medemenin bir tezahürüdür.

ÜÇ ANA NOKTA

Öte yandan, işverenlerin, sendika taleplerinin aşırı olduğu yolundaki iddiaları da grevin kanunsuzluğu iddiası gibi, tamamen gülünçtür. Taleplerimizi bir kere daha açıklıyor ve kamuoyunun bu konuda hakemliğini istiyoruz.

Uyuşmazlığımız üç ana noktada toplanmıştır.

Bunlardan, bir tanesi bir Anayasa gereği olduğu kadar, Türk Sendikacılık Hareketinin varolup, yokolması meselesidir. Anayasamız, işçiye sendikalara girme ve toplu sözleşme yapma hakkı tanımıştır. Anayasamızın bu prensibine uygun olarak Toplu Sözleşme ve Grev Kanunu ile Sendikalar Kanunu da bu hakları düzenlemiştir. Bu işyerinde, işçilerden 1100 kişi bu Anayasa hakkından yararlandırılmak istenmemektedir.

Üzüntümüz, işverenin Amerikadan getirdiği sistemi uygulamak için Türk kanunlarının açıkça çiğneyeceğini söylemesi karşısında yetkililerin susmasıdır.

Uyuşmazlığımızın ikinci noktası yemek meselesinde toplanmaktadır.

Ülkemizde gerek kamu sektöründe, gerekse, özel sektörde bir öğün yemek vermek gelenek haline gelmiştir. İşçinin beslenmesi, yüzlerce derecelik ısı karşısında çalışmak için gerekli kaloriyi alması için işbaşında bir öğün yemek yemesi gerekir.

Uyuşmazlıkta üçüncü nokta ise, işverenin işyerinde bir kısım işçiye yılda üç maaş, bir kısım işçiye de iki maaş oranında ikramiye vermesi konusudur. Bunun yeknesak hale getirilmesini istiyoruz.

TÜRK KANUNLARINI UYGULATACAĞIZ

Sonuç olarak şunu söylemek isteriz:

İşverenin açıkça kanunları uygulamayacağını demesine karşılık, işçilerin Amerikan sis-

TEHLİKELİ İLİŞKİLER..

GEÇEN sayımızda «basiret başka şeydir» demiş ve Ereğlide uygulanan grev sırasındaki tutumlarından dolayı idare amirlerinin basiretli hareket ettiklerini söylemiştik.

Şöyle diyorduk o yazıda :

«Ama endişelenmek başka şeydir, gerekli tedbirlerin nasıl olacağını, ya da en doğru tedbir alma yolunun hangisi olacağını tesbit başka şeydir. Eğer, idareci katı görüşlere sahip, kafa yapısı itibarıyla hâlâ çok eski devirleri yaşıyorsa, «aman polisler gelsin», «aman jandarmalar gelsin», «aman askerler gelsin» feryadını basacak, «işçi başını sola çevirmeyecek», «işçi sağa bakmayacak», «işçi olduğu yerden kıpırdamayacak» gibi talimat verecek sonra da doğacak olayların sorumlularını arayacaktır. Yok eğer, idareci, basiretli, ileri görüşlü, kafası çağımıza uygun bir kişiye, Ereğli grevinde olduğu gibi, huzursuzluk yaratacak tedbirlerden kaçınacak, kendince tedbirler alsın bile, bunları kimse farketmeyecektir.»

Acele etmişiz bu hükmü verirken.

Meğer idare adamları, «tehlikeli yolları», «basiret»e tercih etmek eğilimindeymiş. Grevin ikinci safhası, birinci seferin aksine, jandarma, polis ve asker yığınağı altında geçti.

temi yerine, Türk Kanunlarının uygulanmasını istemeleri mi aşırı bir talep, yüzlerce ısı derecesi karşısında çalışan işçilere bir öğün yemek verilmesi talebi mi sorumsuz, işyerinde farklı muamelenin kaldırılmasını istemek mi uyuşmaz tutum.

İlgililer şunu iyi bilmelidirler ki, Türk Sendikacılık Hareketi, Anayasanın ve kanunların verdiği hakların bu kabil davranışlarla ellerinden alınmasına imkân vermeyecektir. Türkiye'de kanunları hiçe sayma pahasına Amerikan sistemini uygulamayacağız. Türkiye'de Türk Kanunları uygulanacak ve Anayasanın Türk işçisine tanıdığı haklardan hiçbir fedakârlık yapılmayacaktır. İşte bunun içindir ki, işverenin kanunları uygulamak yerine,

Amerikan sistemi üzerinde ısrar etmesi yüzünden başlayan Ereğli grevi, yalnız Ereğli işçilerinin değil, bütün Türk işçi Hareketinin malıdır, devam ettiği sürece de Türk işçi Hareketi tarafından tamamen desteklenecektir.»

İDARE ADAMLARIYLA YAPILAN TOPLANTI

Tunc daha sonra, sendika merkezinde sendika yöneticileriyle bir toplantı yaptı, grevle ilgili tedbirleri gözden geçirdikten sonra, yine sendika yöneticileriyle birlikte, Ereğli Kaymakamlık binasına gitti. Burada Zongulduk Valisi diğer yetkililerle birlikte bir saatten fazla süren bir toplantı yapıldı.

Toplantı yapıldığı sırada Hükümet binasını dolduran gazeteciler de kendi aralarında son durumun brifingini yapıyor ve kaymakamın

Biraz psikoloji bilen, grevci işçinin karşısına asker çıkarılmasının ne kadar tehlikeli sonuçlar doğuracağını düşünür. Eğer, psikolojinin yanında tarih de okumuşsa, bu tehlikeli sonuçların bir ülkeye nelere malolacağını bilir.

Geçti de ne oldu?

Grevin ilk safhasında, asker ve polis yoktu. Grevciler, güvenlik kuvvetlerinin sorumluluğunu da üstlerine almışlar, normal bir grev tansiyonu içinde grevlerini sürdürüyorlardı. İkinci safhada ise, asker ve polis geldi. Tansiyon yükseldi. Sinirler gerildi. Ve bir olayın çıkmasına ramak kaldı.

Şimdi idare adamlarına sormak gerek.

Bu yollardan hangisi tercih edilmeli, ve bu yollardan hangisi idarecilik sanatının gereklerine daha uygun?

Artık idare adamlarının, gerçekten, kendilerini eğitmeleri gerek. Aslında bu pek o kadar da güç değil. Hiçbir şey yapamazlarsa, lise psikoloji kitaplarını okusunlar da psikoloji denilen bir bilimin var olduğunu hatırlasınlar.

Belki o zaman, her grevde, «aman asker gelsin» feryadını basmaktan vazgeçerler.

Eğer, zaman ayırır, psikoloji kitaplarının yanı sıra biraz da tarih okurlarsa, askeri işçinin karşısına çıkarmanın nasıl tehlikeli bir yol olduğunu, bunun nelere malolduğunu anlarlar.

Ve belki o zaman, ilişkilerin en tehlikelisinden vazgeçer, grevci işçiye de askeri de rahat bırakırlar...

odasında görüşülenler hakkında tahminler yürütüyorlardı.

Grev münasebetiyle bütün gazete ve ajanslar, Ereğli'ye muhabir göndermişlerdi.

Gazetecilerin daha önceki istihbaratlarına da dayanarak ileri sürdükleri tahminler, işverenin, fabrika çevresinin sıkı bir asker kordonuna alınmasını isteyeceği yolundaydı. Bu suretle, grevci işçilere gözdağı verilmiş olacak, moraller bozulacak ve belki de olaylar çıkacaktı. Bu suretle, o zamana kadar işçiden yana olan kamuoyu işçinin aleyhine dönecek ve işveren grevi bu yolla kırmış olacaktı.

Toplantı bitip de içerdekiler çıktıkları zaman, gazetecilerin soru yağmuruna tutuldular. Bu sorular cevapsız kaldı ama, kıpkırmızı bir yüzle odadan çıkan işverenin, hisim gibi arabasına binip uzaklaş-

tığını gören işverenin muhtemel taktiği ile ilgili yorumun sahibi gazeteci, «bizim tahmin doğru çıktı» demekten kendini alamadı.

Halil Tunç toplantıdan sonra, Metal-İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemir'le birlikte Ereğli Demir Çelik sendikası yöneticileriyle tekrar görüştü ve Ankara'ya döndü.

Grevin üçüncü ve dördüncü günleri, arabulma çabalarıyla geçti. Bu arada, greve el koyan Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, Tunç ve Özdemir'le görüşüp işçilerin dileklerini ve görüşlerini öğrendi.

YENİ BİR GELİŞME

4 Ekim günü yeni bir gelişme görüldü. İşveren mahkemeye başvurmuş, 700 milyon lira değerindeki Ayşe adlı yüksek fırının donma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu ileri sürmüştü ve fırının tekrar ateşlenebilmesi için mahkemenin

tedbir kararı almasını istemişti. İşveren, fırının yeniden ateşlenmesi için dışardan işçi getirtilmesine karar verilmesini istiyordu mahkemeden. Buna karşı Ereğli Demir Çelik sendikası, fırının donma tehlikesi varsa, bunun tesbit edilmesi hâlinde Ereğli işçilerinin gerekli işleri yapacaklarını söylüyordu. Ama, dışardan işçi getirtilmesine müsaade edilemezdi. Bu, Toplu Sözleşme ve Grev Kanununun da açıkça çığnemesi demek olacaktı.

Ereğli mahkemesi, «Ayşe»nin durumunun tesbiti için Ankara'dan iki bilirkişinin getirilmesine karar verdi. Durum Ankara'ya bildirildi.

Bilirkişiler Ankara'dan yola çıktıkları sırada, Ereğli'de de Ankara'ya hareket etmek üzere olan bir başka yolcu vardı. Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un çağrısı üzerine, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları Genel Müdürü Suat Yelkin, acele olarak başkente geldi ve Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Reisinin de katıldığı bir toplantı yapıldı. Toplantı haberini veren Haber Ajansı, «bu görüşmede, sendikacıların isteklerini bir gün önce tesbit eden Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un bu istekleri Genel Müdür Suat Yelkin'in kabul etmesini istediği de bildirilmiştir» diyordu.

5 EKİM GÜNÜ DURUM

Ertesi gün Ankara'da, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut grevin sona erdirilmesi için giriştiği teşebbüslerle devam ederken, Başkent'ten Ereğli'ye giden iki kişilik bilirkişi heyeti de «Ayşe»yi inceliyordu.

Sabah saat 10.05 te Halil Tunç ile Kaya Özdemir, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'la 45 dakika süren ve hiçbir sonuç vermeyen bir görüşme yaptılar.

Ereğlideki incelemelerini bitiren bilirkişiler de yüksek fırın «Ayşe»nin yüzde 20-30 civarında donduğunu öne sürdüler.

İşveren, bilirkişilerin bu sözleşme dayanarak, Ayşe'nin kurtarılması için kendi tesbit edeceği 245 işçinin çalışmasını istedi; buna karşı sendika, yüksek fırının sendika tarafından çalıştırılmasını teklif etti. Ereğli Demir Çelik Sendikası, işverenin dışardan getireceği 245 işçi ile, yüksek fırının çalıştırıl-

ması bahanesi altında üretim yaparak, işçinin moralini bozup grevi kırmak amacı güttüğünü belirtiyor, grevin ilk saatlerinde ortaya çıkarılan bir tertibi de bu görüşünü doğrulayıcı delil olarak hatırlatıyordu.

AKIL ALMAZ İŞLER...

Tertip şuydu:

Grev başladığı saatlerde, yüksek fırının donmaması için gerekli tedbirleri almak üzere harekete geçen Sendika Başkanına işveren tarafından engel olunmak istenmişti. İşveren, yüksek fırınla ilgili hiçbir tedbirin alınmasını istemiyordu. Tedbir, potaların boşaltılması ve yüksek fırının rölantiye alınması şeklinde olacaktı. Bu tedbirin alınmasıyla, yüksek fırın ve potalar donmaktan kurtarılacak, ancak, bunların yeniden üretime başlaması için geniş bir işçi kadrosunun çalışması gerekecekti. İşçiler greve gittiklerine göre, fabrikada üretimin devamı söz konusu değildi. Fabrikanın yeniden üretime geçmesi grevin sona ermesine bağlıydı ve bu taktirde de nasıl olsa bütün işçiler tekrar çalışmaya başlayacaklarından, bir zorlukla karşılaşmayacaktı. Bu iyi niyetli bir görüştü ve iyiniyetli bir uygulama için geçerliydi. Ama işin içinde başka düşünceler olunca tabii sendikanın düşünce tarzı da geçerli olmaktan çıkıyordu.

GARİP BİR STOK...

Sendika yöneticileri, İşverenin itirazlarına rağmen gerekli tedbirleri alırlarken, fabrikada oldukça garip bazı stoklarla karşılaştılar. Bol miktarda portatif karyola ve yine bol miktarda konserve stoku vardı. Bunlar ne işe yarayacaktı? İşveren, grev sırasında da görev yapacak (kanuna göre, bekçiler grev sırasında fabrikayı korumaya devam edebilirler) bekçiler için bu stokların hazırlanmış olduğunu öne sürüyordu. Oysa, bekçilerin, fabrikaya girip çıkmaları serbestti. Bekçiler, gelecek çalışma süresi bitinci de yerini arkadaşlarına bırakıp, çıkıp evlerine gideceklerdi. Bekçi dediğin de görev sırasında, herhalde yatıp uyumazdı. O halde portatif karyolalar bekçiler için değildi. Sonra yine, bekçiler, gelirlerken yemeklerini evlerinden getirir-

FABRİKA KAPISINDA

Hakları almadan dönmek yok...

lerdi. Bu konserve ve onlar için olamazdı. Olsa bile, stok o kadar yüklüydü ki, neredeyse bir avuç bekçiyi bir yıldan fazla idare ederdi.

İŞİN SIRRI ÇÖZÜLÜYOR

Karyola ve konserve stoku sırrı fazla gizli kalmadı.

İşveren, dışardan getirip, gizlice fabrikaya sokacağı işçilerle, fabrikada üretime devam edecekti. İçeri giren işçiler, portatif karyolalarda yatıp kalkacak, konserveyle de karınlarını doyuracaklardı. Bu arada, «işçilerin fabrikayı tahrip edecekleri» söylentisi çıkarılacak ve bu söylentiye dayanarak, askerlerin fabrika etrafında güvenlik tedbiri almaları istenecekti. Bu tedbirler de, gizlice içeriye sokulmuş yabancı işçilerin gözlerden uzak çalışmalarını sağlayacaktı. Yine bu arada, üretilen mallar geceleri gizlice fabrikadan çıkarılacak ve grev etkisiz kalacaktı.

Grevin etkisiz kaldığı görülünce de moraller bozulacak, grev de kırılıp olacaktı.

Bu tertip hatırlanınca, işverenin, içeriye kendi seçeceği 245 işçiyi sokmak istemesindeki ısrarını normal karşılamak da imkânsız oluyordu.

KARA BULUTLAR

Bu yüzden, bu tartışmaların yapıldığı 5 Ekim günü Ereğlide hava iyice gerginleşti.

Havada kara bulutlar dolaşıyordu.

6 Ekim günü bu bulutlar dağılmadı, aksine, Ereğli'ye Zonguldak ve Adapazarı'ndan askeri birliklerin sevk edilmesiyle büsbütün yoğunlaştı.

Havanın ağırlığı Ankarada da hissediliyordu.

Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un arabulma çabaları devam ediyordu, ama bir türlü beklenen sonuç alınamıyordu. Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, işçi dileklerini kabul ettiğini belirtiyor, işveren ise, «teklifleri kabul etmediğini» söylüyordu.

Mehmet Turgut'la prensip anlaşmasına varılmıştı. Ama, işverenin kabul etmediği bir prensip anlaşmasının hukuki bir değeri olmazdı ki... İşveren, anlaşmayı imzalamaya yanaşmıyordu. Mehmet Turgut, işverene anlaşmayı kabul ettireceğini söylüyordu. Buna karşı sendikacılar, işverenin imzalamadığı bir anlaşmanın hiçbir hukuki değeri taşımayacağını belirtiyorlardı.

Sabaktan başlayan bu tartışmalar, akşama kadar devam etti.

Bu arada, Türk-İş Yönetim Kurulu'nun Ankaradaki üyeleri de Türk-İş Genel Merkezinde toplanmışlar, Genel Sekreter Tunç'un odasında, gelişmeleri izliyorlardı.

KALABALIK VARDI

Başkent'e akşam çökmüştü. Caddeler ısıtıldı. Kızılay'da akşamın o yoğun kalabalığı sokakları doldurmuştu... Aynı saatlerde Ereğlide de Demir Çelik Fabrikasının etrafını dolduran büyük bir kalabalık vardı. Ankaradaki kalabalık, Atatürk bulvarında piyasa yapıyor, Ereğlideki kalabalık ise, endişeli bir havayı soluyordu.

Karadeniz Ereğli kıyılarına büyük yük dalgaları çarpıyordu.

Hava soğuktu.

Sokak lambaları, Ankaradaki kadar bol ve parlak değildi Ereğ-

lide. Bu yüzden hava soğuk oldu-
ğu kadar da karanlıktı. Sokak lam-
balarının yetersiz ışığı altında, fab-
rika çevresinde büyük bir kalaba-
lık görülmüyordu. Bütün grevci işçi-
ler fabrika çevresinde toplanmışlar-
dı. Ama yalnız değillerdi. Aileleri de
onlarla beraberdiler.

Zaten bu grevin başından beri,
işçi aileleri, grevin en büyük des-
tekçisi olmuş, bu suretle de grev sı-
rasında işçi ailesinin desteğinin ne
kadar büyük bir önem taşıdığı bir
kere daha ortaya çıkmıştı.

KARANLIK VE SOĞUK...

Karanlık ve soğuk gecede, daha
karanlık ve soğuk bir söylenti kap-
ladı etrafı. Ereğli mahkemesi, yük-
sek fırının donmaması için gerekli
tedbir alınması yolunda karar ver-
mişti. İşverenin bu karara dayana-
rak, gece fabrikaya işçi sokacağı ve
bu işçilerle üretime geçeceği söyle-
niyordu.

İşçiler, grevin kırılmasına mey-
dan vermeyeceklerini söylüyorlar,
aileler, işçileri destekliyor ve fab-
rikanın çevresinde, kadınlar, çocuk-
lar, işçiler, polisler, jandarmalar,
askerler bekliyorlardı.

Yine memleketin çocukları kar-
şı karşıya getirilmişti.

Çok tehlikeli bir anlayıştı bu
ve acısı daha önce yine aynı ilde,
Zonguldakta çekilmişti bunun.

Başbakan Talimat Veriyor Ama...

Ereğli bu karanlık içindeyken,
Ankara'da aynı telaş ve endişenin
bir başka türüsü vardı.

Gazeteciler, Başbakan Demirel'in
gelişmelerden devamlı olarak bil-
gi aldığı ve mutlaka bir anlaşmaya
varılması için Sanayi Bakanına ta-
limat verdiğini öğrenmişlerdi.

Bir prensip anlaşmasına da va-
rılmıştı ama bunalım bir türlü çö-
zümlenemiyordu. İşveren genel mü-
dür, Bakanın kabul ettiği anlaşmayı
kabul etmiyor, protokolü imzala-
maya yanaşmıyordu.

Dakikalar geçiyor, dakikaları
saatler kovalıyor, kritik noktaya
gelmiş bunalım, Ereğli Demir Çelik
Fabrikası Genel Müdürünün pro-
tokolü imzalamak istememesi yü-
zünden çözülmemiyordu.

Türk-İş Yönetim Kurulu üyele-
ri Türk-İş Genel Merkezinde Genel
Sekreter Tunç'un odasında geliş-

meleri dikkatle izliyor, Ereğli ile
devamlı olarak haberleşiyorlardı.

Ereğli'de gece bastırdıkça, ha-
va daha da soğuyor, ama kimse evi-
ne dönmeyi istemiyordu. Fabrika-
nın etrafındaki, o, çoluklu çocuk-
lu işçi topluluğu, askerler, polisler,
jandarmalar endişeli bekleyişin git-
tikçe yoğunlaşan karanlığına her
dakika biraz daha çok gömülüyor-
lardı.

Zonguldak Valisi durmadan An-
kara ile konuşuyordu. Ankara'da,
ilgilenen Başbakanı arıyor bilgi ve-
riyor, Başbakan Demirel, Sanayi
Bakanı Turgut'a telefon ederek, ha-
la anlaşmaya varılmamasının nede-
nini öğreniyor, «bu işin biran önce
bitirilmesi» dileğini ısrarla tekrar-
lıyordu.

TURGUT'UN EVİNDE

Ve saatler ilerliyordu.

Türk-İş Yönetim Kurulundan
bir heyet Mehmet Turgut'un evine
gidiyor, orada yeniden görüşülü-
yor, Türk-İş Genel merkezi ile irtı-
bat sağlanıyor, görüşmeler devam
ediyordu.

Bunalım bir noktaya gelip da-
yanmıştı.

Sanayi Bakanı, protokolün ka-
bul edileceği hakkında garanti ve-
riyor. Ereğli'de 80 işçinin işe baş-
layıp, yüksek fırının donmasını ön-

leyici tedbirleri almasını istiyor-
du. Sendikacılar, Sanayi Bakanına
soruyorlardı: Sizin garanti verme-
niz hukuki bir değer taşımaz. Pro-
tokolü asıl kabul edip imzalaması
gerekten Genel Müdür, yarın, bu
protokolü kabul etmediğini söyler-
se ne olacak? Mehmet Turgut, ken-
disinin Genel Müdürü ikna edip,
onun protokolü kabul etmesini sağ-
layacağını belirtiyor, «ama» diyor-
du, «eğer her şeye rağmen, anlaş-
mayı kabul etmeyecek olursa görüş-
melere devam edersiniz...»

Sendikacılar, bu grevin başlan-
gıcından beri işçinin üç defa greve
başlayıp, tekrar işbaşı yapmak zo-
runda kaldığını hatırlatıyor, yine
böyle bir durumla karşılaşılması-
nın, tansiyonu, anormal derecede
yükselteceğini belirtiyor ve karşı
bir teklif öne sürüyorlardı: Proto-
kolü siz imzalayın, grevi derhal kal-
dıralım. Sadece 80 işçi değil, bütün
işçiler işbaşı yapsın.

ANLAŞILAMIYOR

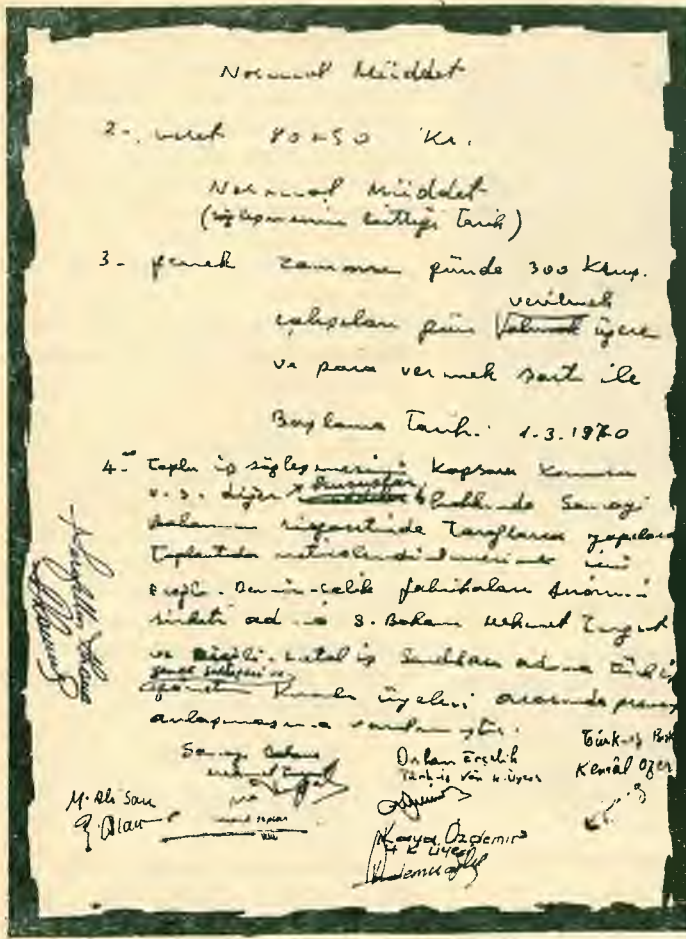
Tartışma devam ediyor, anlaş-
ma olmuyordu.

Anlaşmazlık konusu olan ye-
mek ücreti, günde 3 lira, çocuk
zammı 20 lira olarak taraflarca ka-
bul olunmuştu ama, bu anlaşma
bir türlü kâğıt üstüne dökülemi-
yordu.

BÜTÜN GREVCI İŞÇİLER FABRİKA ÇEVRESİNDE

Sağlam ve disiplinli işçilerin sağlam grevi...

HAZIRLANAN PROTOKOL

Mehmet Turgut'un yazısıyla...

Saatler gece yarısını geçmiş, 7 Ekim'in ilk dakikaları başlamıştı. Bütün gazete ve ajans büroları sonuç hakkında bilgi alabilmek için çırpınıyorlardı. Bu sırada, Haber Ajansı'nın bir muhabiri son gelişmeler hakkında Halil Tunç'tan aldığı bilgiyi 00.20 de gazetelere duyuyordu.

Ajansın verdiği haber şöyleydi:

«Prensip anlaşmasına varılmasından sonra, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, «prensip anlaşmasına varıldı. Fakat biz, bir anlaşma olduğuna göre, bütün işçilerin işbaşı yapmaları fikrini savunuyoruz. Karşı taraf bunu kabul etmiyor» demiş ve şunları söylemiştir:

«Biz 80 işçiyi işbaşı yaptırırsak, daha sonraki günlerde anlaşma imkânı, şartlarımızın kabul edilme imkânı azalacak-

tır. Ya protokol imzalanır, greve son verilir, ya da 80 işçinin ocağa girmesine biz karşı çıkarız.

Bugüne kadar devamlı olarak fedakârlık eden biz olduk. 3,5 lira olan yemek zammı isteğimizi 3 liraya, 25 lira olan çocuk zammını da 20 liraya indirdik. Bu şartlar altında bizim daha fazla fedakârlık edecek durumumuz kalmamıştır. Ya kesin protokol imzalanır grev biter, ya da prensip anlaşmasında sözü edilen 80 işçinin işbaşı yapması ve görüşmelerin sonradan devam etmesi fikrini kabul edemeyiz.»

Prensip anlaşmasına varılmasından sonra, protokolün imzalanması için bakan, işçi ve işveren temsilcileri yeniden masa başına oturmuşlardır. Görüşme hâlen Sanayi Bakanı

Mehmet Turgut'un evinde devam etmektedir.»

«EREĞLİ GREVİNDE ANLAŞMA OLDU»

Ve nihayet, saat 1'i 55 geçe, gazetelerin teleksleri çınlamaya başladı ve büyük bir hızla hareket eden harfler, beklenen haberin başlığını verdi: **EREĞLİ GREVİNDE ANLAŞMA OLDU.**

Ancak, kesin anlaşma yine de bu haberin yayınlamışından bir süre sonra oldu.

Mehmet Turgut'un evinde, protokolün imzalanmasından sonra süratle Türk-İş Genel Merkezine gelen sendikacılar, acele olarak Ereğli'yi arayıp, Sendika Başkanı Fikri Yıldız'a durumu bildirdiler. Genel Sekreter Tunç, Fikri Yıldız'dan, işçilere grevin kaldırılmış olduğunu duyurmasını ve 8 vardiyası işçilerinin işbaşı yapmalarını istedi.

Tunç bu telefon konuşmasını yaptıktan sonra, Ereğli'ye hareket etti.

Saat 8 de Ereğli Demir Çelik Fabrikasının önü geceki kadar kalabalıktı ama, bu defa gecenin ağır ve endişeli havası yerini sevince bırakmıştı.

İŞBAŞI

Sendika Başkanı Yıldız'ın grevin bittiğini, işçinin haklarını elde ettiğini belirten konuşması tezahüratla karşılandı. Zonguldak Valisi Ethem Boysan da bir konuşma yaptı, işçilere başarılar diledi ve 8 vardiyası işçileri, 8'i 10 gece işbaşı yaptılar.

Fabrika çalışmaya başlar başlamaz, ilk iş yüksek fırın Ayşe'nin durumu ile ilgilenmek oldu. Uzmanlar, fırının en geç iki gün içinde tam kapasite ile üretime geçebilecek durumda olduğunu belirttiler.

Bu arada, akşam ve gece vardiyası işçileri, fabrikanın önünden ayrılmıyor, Ankara'dan gelecek Tunç'u bekliyorlardı.

TUNÇ EREĞLİDE

Bekleneni getiren beyaz otomobil öğleye doğru güründü. Otomobilin görünmesiyle, bütün işçilerin arabanın etrafını sarmaları bir oldu, Tunç kendini omuzlarda buldu.

Büyük sevgi gösterileri arasında bir konuşma yapan Genel Sek-

reter, grevin başarıya ulaşmasında asıl rolü, büyük bir disiplin ve dayanışma gösteren işçilerin oynadığını belirtti, grevin sonuçlanması için çalışan Başbakan Demirel ve Sanayi Bakanı Turgut'a teşekkür etti. Halil Tunç, «işçilerin, grev sırasında kaybedilen zamanı telafi için bütün güçleriyle çalışacaklarına inandığını» söylüyordu.

ÖZDEMİR'İN SÖZLERİ

Aynı anda, Ankarada iki kişi, gazetecilerin sorularını cevaplandırmaktan baş kaldıramıyordu. Bunlardan birisi Metal-İş Federasyonu Genel Başkanı Kaya Özdemir'di.

Metal-İş Başkanı Özdemir Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında grevin sona ermesi üzerine kendisinden bir demec isteyen Anadolu Ajansı muhabirine şunları söyledi:

«Zaman zaman kritik safhalar arzeden grevde, idare adamlarımızın gösterdikleri anlayıştan dolayı memnunuz. Bunu zikretmek, bizim için bir borçtur. Başlangıçtan beri belirttiğimiz gibi, kanunlara saygılı, ve vatanperver işçilerimizin yüksek fırın konusunda gösterdikleri hassasiyeti, birgün tarih şükranla kaydedecektir.

İmzalanan yeni anlaşma ile, işçilere birinci yılda saatte 80, ikinci yılda saatte 50 kuruş zam yapılacaktır. Zamlar, Nisan 1969 tarihinden itibaren yürürlükte olacaktır. Ayrıca çocuk başına 20 lira çocuk zammı verilecektir. Bu arada günde 3 lira yemek zammı sağlanmıştır.

Kapsam ve diğer maddeler üzerinde de varılan prensip kararı gereğince, yarından itibaren görüşmelere başlanacaktır. Nihai sözleşme metni bundan sonra hazırlanacaktır.»

MEHMET TURGUT DİYOR Kİ...

Aynı gün, grevle birinci derecede ilgili Sanayi Bakanı Mehmet Turgut da Anadolu Ajansına bir demec verdi:

Şöyle diyordu Turgut:

«Ereğli Demir Çelik İşletmelerindeki anlaşmazlığı hal etmek için, bu sabaha karşı

saat 04'e kadar müzakerelere devam edilmiştir. İşverenin ve Türk-İş'in büyük anlayış göstermesi neticesinde ana prensiplerde anlaşmaya varılmıştır.

Yüksek fırının kritik durumu da nazarı itibare alınarak, bu sabah teşebbüse geçilmiş ve Ereğli mahkemesinin vermiş olduğu karara uygun olarak, yüksek fırının çalıştırılmasına başlanmıştır.

Yarından itibaren mamul mal satışına geçilmek üzere gerekli tedbirler alınmıştır. Ereğli Demir Çelik İşletmesinin stoklarında bulunan çeşitli ebadlardaki 60 bin ton sac ve 2 bin ton pik'in ihtiyaç sahiplerine en kısa zamanda teslimi için ilgililere talimat verilmiştir.»

YILDIZIN SÖYLEDİKLERİ

Grev sırasında adı en çok duyulan kişilerden biri olan Ereğli Demir Çelik Sendikası Başkanı Fikri Yıldız da Anadolu Ajansına verdiği demecde, «yapılacak görüşmelerde, ön protokolle anlaşma sağlanan üç madde dışında kalan 43 maddenin ele alınacağını» söyledi ve «bütün iyi niyetimizle görüşmelere oturacağız. İşverenin de aynı anlayışı bize göstereceğine inanıyoruz» dedi.

«Ayşe» adlı yüksek fırının yüzde 20 oranında donduğu yolundaki haberleri de yalanlayan Yıldız, sendikaca görevlendirilen uzmanlar tarafından gerekli incelemelerin yapıldığını, böyle bir durumun tesbit edilemediğini, boşaltılan fırından normal pikin alındığını belirtti.

YENİ BİR BUHRANIN EŞİĞİNDEN DÖNÜLÜYOR

Grevin sona ermesinden iki gün sonra Ereğli Demir Çelik Fabrikası yeni bir buhranın eşiğine geldi. Greve katılan işçilere baskı yapmak isteniyor ve muvakkat kadrolu işçilerin işlerine son verilmek üzere hazırlık yapılıyordu.

Bu haberler üzerine, Metal-İş Federasyonu Başkanı Kaya Özdemir, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları işverenine bir «uyarma» telgrafı çekti.

Özdemir bu konuda şöyle di-

TUNÇ VE ÖZDEMİR EREĞLİ GREVİ İÇİN
BAKANLARLA YAPILAN GÖRÜŞMEDEN
ÇIKIYORLAR

Nihayet başarıya ulaşıldı...

yordu:

«Her türlü iyi niyeti göstererek ve memleketin yüksek menfaatlerini düşünerek, bir ön protokol yaptık ve grevi kaldırdık. Ancak, işverenin bizim bu iyi niyetimizi istismar edici davranışlar içine girdiğine dair üzücü haberler alıyoruz. İşverene bir telgraf çekerek, uyardıma bulundum. Bu tip hareketler hem sağlanan çalışma barışını zedeler, hem de verimin düşmesine sebep olur.»

Bu uyarma etkili olmuş olacak ki, ortaya bir problem çıkmadı.

YENİ ZORLUKLAR

Bu konuda bir problem çıkmadı ama, 7 Ekim sabaha karşı imzalanmış olan protokol uyarınca yapılacak toplu sözleşmenin görüşmeleri sırasında umulmadık zorluklarla karşılaşıldı.

Buhranı yaratan, daha önce Sanayi Bakanı Mehmet Turgut tarafından imzalanmış olan protokol hükümlerine uyulmak istenmeyişi idi.

20 ekim günü, Anadolu Ajansı muhabirinin sorularını cevaplandıran Türk-İş Genel Sekreteri Tunç, «işverenler, sendikaları adeta greve zorluyorlar» dedi ve şöyle devam etti:

«Biz Türk-İş olarak, işçi temsilcileri olarak, Ereğli grevinde olanca samimiyetimi zi göstermiş bulunuyoruz. Bundan sonra bütün sorumluluk işverene ait olacaktır.»

Tunç, Ereğlide tansiyonun çok yükselmiş olduğuna da işaret etti ve «bir işgalden korkuyoruz» dedi.

Ereğli Demir Çelik Sendikası Başkanı Fikri Yıldız da işvereni şiddetle yererek, «işve-

muz bu safhalarda yapılması lâzım gelen her türlü fedakârlığı yapmış olmasına rağmen, işverenin uyuşmaz tutumu toplu sözleşme müzakerelerinin bir sonuca ulaşmasını mümkün kılmamıştır.

Sendikamız 6.10.1969 tarihinde aracılığınızla yapılan toplantıda varılan sonuçlara rıza göstermiş olmasına rağmen, işverenin müzakerelerin başlangıcından beri devam eden katı tutumu değişmemiştir. Sendikamız Hükümet üyesi bir Bakanın uyuşmazlık konularıyla ilgili imzaladığı bir protokola saygı göstererek grevi kaldırmıştır. Üzülerek ifade

rek işverenlerle gerekse zatiâlinizin muvafakatıyla kabul edilmiş maddelerden başka bir uyuşmazlığımız bulunmadığını kamuoyuna duyurmak suretiyle işverenin uyuşmaz ve kanunlara karşı pervasız tutumunu ortaya koyacaktır.

İyi niyetimizin belirtisi aşağıda sıraladığımız hususlar incelendiğinde görülecektir.

1. Üçüncü dönem toplu iş sözleşmesi müzakerelerinin başladığı 12.5.1969 tarihinden 3.7.1969 tarihine kadar yapılan müzakerelerde taraflarca kabul edilerek, tutanaklarla tesbit edilip imza edilen 82 madde aynen,

diğer taraftan, grevin sona ermesiyle birlikte, fabrikadan etrafında tedbir olarak bulunan toplum polisleri çekilmişlerdir. Halen ereğli'de tam bir sükunet hüküm sürmekte, bacalardan göklere dumanlar yükselmektedir. İşçiler arasında, grev süresince kaybedilen zamanı telafi etmek amacıyla yoğun bir çalışma da göze çarpmaktadır. (h.a.)

HABER AJANSI'NIN EREĞLİDE GREVDEN SONRAKİ DURUMU ANLATAN HABERİ

İşverenin kaybettirdiği zamanı işçi telafi edecek...

ren, kendi hazırladığı protokolü imzalamaktan kaçınmaktadır. İşçiye hakim olamayız. Grev ve işgal her an olabilir» dedi.

Anlaşmazlık, işverenin «beyaz yakalı» büro işçilerini sözleşme kapsamına almak istememesinden ileri gelmekteydi.

BAKANA MUHTIRA VERİLİYOR

Aynı gün, Metal İş Federasyonu ve Metal-İş Ereğli Sendikası Sanayi Bakanına bir muhtıra vererek, toplu sözleşmenin imzalanamamasından dolayı meydana gelecek olaylardan sorumluluğu kabul edemeyeceklerini bildirdiler.

Metal İş Federasyonu Başkan vekili Mustafa Patırna, Metal-İş Ereğli Sendikası Başkanı Fikri Yıldız ve Metal-İş Ereğli Sendikası Genel Sekreteri Nerim Yula'nın imzalarını taşıyan muhtıra şöyleydi:

«Ereğli Demir Çelik Fabrikaları A.Ş. ile Sendikamız arasında 18 Nisan 1969 tarihinden bu yana devam etmekte olan uyuşmazlığın bütün safhaları malûmunuzdur. Sendika-

edelim ki, Hükümet üyesi Bakanın imzası işverenlerce aynı saygıyı görmemiştir.

Sayın Bakan,

İşverenin bu tutumu artık grevin maddi ve hukuki yönünün kalmadığını, tek sebebin işyerinde uygulanmakta olan ve Türk kanunlarıyla taban tabana zıt bulunan bir sistemin kanunları hiçe sayma pahasına uygulanmak istenmesinden ileri gelmektedir. Protokolün imzalanmasından bu yana 12 gün geçmiş olmasına rağmen toplu iş sözleşmesinin bir türlü imzalanamaması işyerinde büyük huzursuzluklara yol açmıştır.

Bütün kabahatımız işyerinde grevi kaldırmamızdır. Bir Bakanın imzası üzerine grevi kaldırmak kabahatsa bu kabahati seve seve kabul ediyoruz.

Sayın Bakan,

İşyerinde her an bir hadise çıkması mümkündür. Bu sebeple Sendikamız aşağıda sıralayacağımız ve daha önce ge-

2. 27.6.1969 tarihinde taraflarca kabul edilerek tutanakla tesbit edilip imza edilen 32 madde aynen,

3. 6.10.1969 tarihinde Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un da imzası bulunan protokolde yer alan hususlar aynen,

4. Taraflarca müzakere edilip anlaşmaya varılan fakat tutanakla tesbit edilemeyen 10 madde aynen,

5. (Kanunun işçi saydığı kimselerin toplu sözleşme kapsamına alınması) şartı ile kapsam konusunu da kabul ediyoruz.

Sayın Bakan,

Uyuşmazlık tek noktada kalmıştır. Sendikamız Türk kanunlarının uygulanmasını istemekte «kanunun işçi saydığı kimselerin toplu sözleşme kapsamına alınmasını» istemekte, işverenler ise sistemlerinin bozulacağı gerekçesiyle kanunlara uyamayacaklarını açıkça ifade etmektedirler. Türkiye'.

MİLLETLERARASI ÇALIŞMA SÖZLEŞMELERİNİN TÜRK MEVZUATINA TESİRİ

Doçent Dr. Rüçhan IŞIK

Ankara Hukuk Fakültesi
Öğretim üyesi

«Dünyaya şamil ve devamlı bir barış»ın, «ancak sosyal adalet esası üzerine kurulabileceği»ne inanan âkitlerce kurulmuş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı'nın belli başlı fonksiyonlarından bir tanesi de, bizzat hazırlamakta olduğu **sözleşmeler**'dir. 1919 de Versailles Andlaşması ile, Milletler Cemiyeti'nin yanısıra ve fakat bağımsız olarak teşekkül eden Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı bugüne kadar geçen kırksekiz yıl zarfında 126 Sözleşme hazırlamıştır I.

Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin hazırlanmasındaki esas gaye endüstrileşen dünyada **ortak asgari çalışma şartlarını** tesbit etmek ve bütün devletlerin bu normları kabul edip uygulamasını sağlamaktır. Üye devletler şu noktayı bilmektedirler ki Dünya'nın neresinde olur olsun «... **Birçok şahıslar için adaletsizliği, sefaleti ve mahrumiyetleri mucip olacak çalışma şartları mevcut bulunduğu...**» sürece Dünya Barışı tehlikededir. Bu noktadan hareket eden Teşkilât üyeleri, çalışma şartlarının Dünya'nın sadece bazı yerlerinde iyiye götürülmesinin dahi yetersiz olduğunda birleşmişlerdir. Zira «... **insani olan bir çalışma usulünün her hangi bir millet tarafından kabul edilmemesi, kendi memleketlerinde çalışanların durumunu iyileştirmek arzu eden başka milletlerin gayretlerine engel teşkil**» etmektedir. İşte hem bu engelin ortadan kaldırılması hem de ciddi ve devamlı bir siyasi barışın temeli olan sosyal barışın asgari unsurlarının bütün ülkelerde kabul edilmesi gayeleriyle, Teşkilât söz konusu Sözleşmeleri hazırlamaktadır.

Milletlerarası Çalışma Sözleşmelerinin hazırlanışı ile ilgili olarak şu noktayı öncelikle belirtmek gerekir ki, Sözleşmeler hiç bir zaman Teşkilâtın üyelerine tasdik edilmek üzere empoze ettiği birer yazılı hukuk belgesi değildir. Sözleşmenin hazırlanışı, ortaya çıkışı tamamen demokratik usuller çerçevesinde olmaktadır. Teşkilât Statüsünün ondördüncü maddesi gereğince Teşkilât üyesi ülkeler hükümetlerinden her hangi biri veya bu ülkeler işçi veya işveren teşkilâtları ya da bir Milletlerarası Ämme Hukuku Teşkilâtı, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının konferans gündemi için teklifte bulunabilir. Statünün yine aynı maddesine göre Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Yönetim Kurulu, Konferansça bir Sözleşmenin kabulünden önce, bir teknik hazırlık konferansı ya da her hangi diğer bir vasıta ile, ciddi bir teknik hazırlık yapacak ilgili üyelerin münasip bir şekilde mütalâaları alınacaktır. Nitekim uygulamada da, Statüye paralel olarak Sözleşme için teklif edilen konu, ilk önce Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulunda incelenmektedir. Buradaki inceleme, bu konuda çeşitli ülkelerin mevzuatlarına ait taraştırmalara dayanmaktadır. Eğer Yönetim Kurulu konuyu, Konferans gündemine almaya karar verirse durum Hükümetlere duyurulur. Onların da mütalâası alındıktan sonradır ki Milletlerarası Çalışma Bürosu, Sözleşme tasarısını hazırlar. Bu tasarı yine üçlü (Hükümet - İşçi - İşveren) komisyonlarda incelenir. Bu komisyonlardan çıkan tasarı tekrar üye devletlere gönderilir. Ve bir yıl sonraki Konferansda görüşülmek üzere Konferans gündemine alınır. Bu yollardan geçerek Konferansa gelen tasarı üçte iki

çoğunluk ile kabul olunursa bir Sözleşme halini alır (Statü m. 19).

Yukarıda kısaca açıklamaya çalıştığımız Sözleşmenin hazırlanmasına müteallik usul, hukukî bakımdan ortaya bir «milletlerarası yasama fonksiyonu» olarak çıkmaktadır. Nitekim,

«Açıkça görülüyor ki, söz konusu sözleşmelerin görüşmesi doğrudan doğruya teşkilâtın organı tarafından yapılmakta; kabulü için oybirliği aranmakta, üyelerin üçte iki çoğunluğu yetmekte ve bu şekilde kabul olunan sözleşmeyi üyelerden herbiri... yetkili makama veya makamlara arz etmeyi taahhüt» etmiş bulunmaktadır. Bu özellik sebebiyle, Georges Scelle, bu usulü gerçek bir milletlerarası yasama fonksiyonu olarak adlandırmaktadır» 2.

Milletlerarası Çalışma Sözleşmelerinin hazırlanışının hukukî mahiyetinin yukardaki şekilde tesbiti, şüphesiz Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bu alandaki faaliyetinin önemini daha da arttırmaktadır. Bu usul çerçevesinde hazırlanan Sözleşmeler, konumuz olan Türkiye açısından ele alındığında, görülmektedir ki, Anayasa gereğince, usulüne göre yürürlüğe konuldukları takdirde, iç hukuk bakımından «kanun hükmünde» dirler. İşte Anayasa'nın «usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir» şeklindeki altmışbeşinci maddesi karşısında bu Sözleşmelerden Türkiye'nin usulüne uygun olarak kabul etmiş oldukları birer iç hukuk kaynağı olarak, ayrıca bunlar ile mevcut ya da çıkarılacak kanunlar arasında ahenk tesisi de bir teknik mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugüne dek, Türkiye Milletlerarası Çalışma Teşkilâtınca hazırlanmış olan Sözleşmelerden onsekiz tanesini tasdik etmiştir. 1 Haziran 1967 tarihinde Milletlerarası Çalışma Sözleşmelerinin sayısı 126 ya yükselmiştir. Türkiye'nin aynı tarihe kadar tasdik etmiş bulunduğu onsekiz Sözleşmeye mukabil diğer ülkelerin tasdik ettikleri sözleşmelerin sayıları, o ülkeler iş mevzuatları ile paralellik göstermeyecek şekilde dikkati çekmektedir. (Tablo 1). Şöyle ki Demirperde gerisi ülkelerce tasdik edilen, Sözleşmelerin sayısındaki yükseklik bu ülkelerde çalışma şartlarının çok iyi olmasının bir sonucu olmadığı gibi; A.B.D. ya da İsviçre, Kanada gibi ülkelerce az sayıda Sözleşme tasdik edilmiş olması da bu ülkeler iş mevzuatının milletlerarası normların çok altında olduğu sebebine bağlanmamalıdır. Birinci gruba giren ülkelerin çok sayıda sözleşmeyi sadece tasdik etmiş olma arzularının yanısıra ikinci gruba giren ülkelerden meselâ A.B.D. ve İsviçre'nin federal bünyeleri ortaya tasdik konusunda problemler çıkarmaktadır.

Nitekim araştırmalar göstermiştir ki, bir İsviçre, az sayıda Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi tasdik etmiş olmasına rağmen bu ülkedeki çalışma şartları çok iyidir ve milletlerarası normların da çok üstündedir 3. Bu sebeple tasdik edilen Sözleşme sayı-

sı, tasdik edilen ülkenin iş mevzuatı hakkında kesin ve doğru bir sonuca varılmasını sağlayacak bir yol olarak kabul olunmamalıdır. Aynı şekilde Türkiye'nin tasdik etmiş olduğu sözleşmelerin sadece sayısı ülkemiz iş mevzuatı ve çalışma şartlarının milletlerarası normlar açısından değerlendirilmesi için bir kıstas olamaz. Bu sebeple aşağıda üzerinde duracağımız konu, daha ziyade, tasdik edilmiş olan Sözleşmelerin, millî mevzuata ne derecede tesir edip etmediği olacaktır.

I — İş ve İşçi Bulma Faaliyetleri ve İşsizlik Konularındaki 2, 34, 88 ve 96 Sayılı Sözleşmeler :

Türkiye, iş ve işçi bulma faaliyetleri ve işsizlik konularına ilişkin 2, 34, 88 ve 96 sayılı Sözleşmeleri aşağıda gösterilen tarihlerde tasdik etmiştir:

SÖZLEŞMENİN

No.	Adı	Teşkiâtça Kabul		
		tarihi	Türkiye Tarafından Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
34	Ücretli İşbulma Bürolarının Kapatılması Hakkında	8/6/1933	11/2/1946	12/2/1946
88	İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Hakkında	17/6/1948	30/11/1949	1/12/1949
2	İşsizlik Hakkında	29/10/1919	16/2/1950	17/2/1950
96	Ücretli İşbulma Büroları Hakkında	8/6/1949	8/8/1951	10/8/1951

Bu sözleşmeler ile kazanç amacıyla çalışan ücretli İşbulma Bürolarının üç yıl zarfında kapatılmaları, üye devletlerin kamu hizmeti görür nitelikte bir parasız İş ve İşçi Bulma Servisi kurması ve en kısa zamanda işsizliğe karşı bir savaş açılması konuları ele alınmıştır.

Aynı konular 25/1/1946 tarihli ve 4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile iç hukuk kaynağında düzenlenmiştir. İç Hukuk kaynağının 25/1/1946 tarihinde kabulünden hemen onaltı gün sonra 11/2/1946'da bu konudaki ilk Sözleşmenin, yasama organınca tasdik edilmesi oldukça dikkati çekicidir.

II — Tarım İşçilerine Ait 11 Sayılı Sözleşme :

Tarım İşçilerinin Dernek Kurma ve Birleştirmeye Haklarına Müteallik 11 sayılı Sözleşme, Teşkiâtça 25/10/1921 tarihinde kabul edilmiş Türkiye tarafından ise 24/10/1960 tarihinde tasdik edilerek aynı hafta yayınlanmıştır. Bu sözleşme tarım alanında çalışan bîlûmum şahıslara sanayi işçilerinde olduğu gibi dernek kurma ve birleşme haklarının aynen sağlanacağı hakkındadır. 5018 sayılı ve 20/2/1947 tarihli İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında Kanunda da bu imkânın tarım alanındaki işçiler için tanınmış olduğunu görüyoruz.

III — Hafta Tatili Hakkında 14 Sayılı Sözleşme:

Teşkilâtça 25/10/1921 tarihinde hazırlanan Sınai Müesseselerde Hafta Tatili Yapılması Hakkındaki 14 sayılı Sözleşme Türk Yasama organınca 11/2/1946 tarihinde tasdik olunmuştur.

Bu konudaki millî mevzuatın tarihi ise, Sözleşmenin tasdiki tarihine nazaran oldukça eskidir. Hafta Tatili Hakkında Kanun 2 Kânunısânî 1340 (2 Ocak 1924) tarihini taşımaktadır, ayrıca kapsam olarak sınaî müesseselerin dışına da çıkmıştır.

IV — Deniz İşlerine ait 15 ve 58 sayılı Sözleşmeler :

Trimci ve Ateşçi Sıfatıyla Gemilerde işe Alınacakların Asgarî Yaşının Tesbitine Dair 15 Sayılı Sözleşme, Teşkilâtça 25/10/1921 de hazırlanmış, Türkiye tarafından 25.5.1959 tarihinde kabul edilerek aynı hafta yayınlanmıştır. Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların Asgarî Yaş Haddinin Tesbiti Hakkında 58 sayılı sözleşmede Teşkilât tarafından 22/10/1936'da yapılmış, Türkiye tarafından ise 15 sayılı Sözleşme ile aynı tarihlerde tasdik edilmiştir. Deniz iş kolundaki çalışma münasebetlerini düzenleyen 6379 sayılı ve 20/3/1954 tarafından ise 15 sayılı Sözleşme ile aynı tarihlerde tasdik edilmiştir. Deniz iş kolundaki çalışma münasebetlerini düzenleyen 6379 sayılı ve 20/3/1954 tarihli Deniz İş Kanunu «gemi adamı»na ait ve diğer hükümlerinde 15 ve 58 sayılı Sözleşmelerin konularına hiç bir şekilde değinmemiştir. Bu sebeple bu iki Sözleşmenin deniz işkolu bakımından büyük önemi vardır.

V — Çalışma Şartlarına ve Ücrete dair 94 ve 95 Sayılı Sözleşmeler :

Bir Âmme Makamı tarafından yapılan Mukavelelere Konulacak Çalışma Şartlarına Mütteallik 94 sayılı Sözleşme, Teşkilât tarafından 8/6/1949'da hazırlanmış olup, Türkiye tarafından 14/12/1960'da tasdik edilip yayınlanmıştır. Ücretin Korunması Hakkında 95 Sayılı Sözleşmede 8/6/1949 da yapılmış, Türkiye tarafından 24/10/1960'da tasdik edilmiştir. Bu iki Sözleşme ile kamu sektöründe çalışan işçiler ile bilûmum işçilere ait haklar 1936 tarihli ve 3008 sayılı İş Kanununda yer almıştır.

VI — İş Sağlığı ve Emniyetine İlişkin 42, 45 ve 81 sayılı Sözleşmeler :

Meslekî Hastalıkların Tazmini Hakkındaki 42 Sayılı Sözleşme, Teşkilâtça 4/6/1934 tarihinde hazırlanmış, Türkiye tarafından ise 11/2/1946 da tasdik edilmiştir. İş Kazalarına mütteallik tazminatlar konusundaki bu Sözleşme'de yer alan haklar 4772 sayılı ve 27/6/1945 tarihli İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu ile iş hukukda tanınmış idi. Her Nevi Maden Ocaklarında Yeraltı İşlerinde Kadınların Çalıştırılmaması Hakkında 45 Sayılı Sözleşmede 4/6/1935 de hazırlanmış, Türkiye tarafından ise kısa bir süre sonra 9/6/1937'de tasdik olunmuştur. Zira bu konudaki 3008 sayılı İş Kanununun 58. maddesi bir yıl önceden 1936'dan beri yürürlükte idi. Yine İş Kanunu-

nun 55 ve 56 maddeleri ile, Sanayi ve Ticaretde İş Teftişi Hakkındaki 81 sayılı Sözleşme hükümleri yerine getirilmekteydi. Bu Sözleşmenin hazırlanma tarihi ise 19/6/1947 olup, Türkiye tarafından 13/12/1950'de tasdik olunmuştur.

VII — Çalışma ve Teşkilâtlanma Haklarına Mütteallik 98, 100, 105 ve 111 Sayılı Sözleşmeler :

Teşkilâtlanma ve Kollektif Müzakere Hakkı Prensiplerinin Uygulanmasına Mütteallik 98 sayılı Sözleşme, Teşkilât tarafından 18/6/1949'da hazırlanmış, Türkiye tarafından da 8/8/1951'de tasdik edilmiştir. Bu konudaki millî kaynak 5018 sayılı eski Sendikalar Kanunu ise de, demokratik anlamda sendikacılık ve toplu pazarlık hakkı ancak Temmuz 1963 tarihli 274 ve 275 sayılı Kanunlar olarak kabul edilmek gerekir. Eşit Değerde İş İçin Erkek ve Kadın İşçiler Arasında Ücret Eşitliği Hakkındaki 100 sayılı Sözleşmede Teşkilâtça 6/6/1951'de hazırlanmış, ancak, Türkiye tarafından 13/12/1966'da tasdik edilmiştir. Bu konuda her hangi bir başka millî kaynak yoktur. 105 Sayılı Cebri Çalıştırmanın İlgasına Dair Sözleşmenin Teşkilâtça hazırlanma tarihi 5/6/1957 olup, Türkiye tarafından tasdik tarihi ise 14/12/1960 dır. Bu konudaki açık millî hüküm ise Anayasa'nın kırkikinci maddesidir. 111 sayılı İş ve Meslek Bakımından Ayırım Hakkındaki Sözleşmede Teşkilâtça 4/6/1958 tarihinde hazırlanmış, Türkiye tarafından ise 13/12/1966'da tasdik olunmuştur. Bu konudaki iş hukuk kaynağı da yine 1961 tarihli Anayasa'nın eşitliğine ilişkin 12. maddesidir.

SONUÇ

Yukarda belirtilen sözleşmelerin tasdik tarihleri ile, Sözleşmelerde yer alan konulara ilişkin millî mevzuatın tarihleri arasında dikkati çekici bir özellik mevcuttur. Milletlerarası Sözleşme, o konudaki millî mevzuatın mevcudiyeti halinde tasdik edilmektedir. Oysa, Milletlerarası Çalışma Sözleşmelerinin temel gayesi, üye devletleri âdetâ zorlayarak asgarî bir takım ortak çalışma şartlarında birleştirmektir. Milletlerarası Sözleşmeler bu yönden ele alınırsa millî mevzuat üzerinde olumlu sonuçlar doğurabileceklerdir. Yoksa dışa karşı, bazı Sözleşmeleri tasdik etmiş görünmek maksadıyla, 126 Sözleşme arasından seçe seçe iş hukukda zaten düzenlenmiş olan konulara mütteallik onsekiz Sözleşmeyi tasdik etmiş olmak, en azından çalışma düzenine bir şey kazandırmamıştır. Unutulmamalıdır ki mesele millî mevzuatı, milletlerarası normlara uydurmaktır. Milletlerarası normlar, millî mevzuata uygun ise onları kabul etmek, bilineni ilânın ötesinde bir anlam taşımamaktadır.

«İktisat ve İctimaiyat Enstitüsü
Sosyal Siyaset Konferansları
Ondokuzuncu Kitaptan»

TABLO 1

1/Haziran/1967 tarihinde üye devletlerin belli başlılarının tasdik ettikleri Sözleşme sayısı,
Mevcut Sözleşme Sayısı : 126

Afganistan	8	Kenya	26
A.B.D.	7	Kıbrıs	26
Arjantin	56	Kinşasa Kongosu	16
Arnavutluk	17	Kolombiya	29
Avustralya	26	Kosta Rika	25
Avusturya	34	Küba	65
Belçika	66	Kuveyt	12
Birleşik Arap Cumhuriyeti	34	Laos	4
Birmanya	21	Liberya	14
Bolivya	9	Libya	11
Bulgaristan	74	Lübnan	7
Brazvil Kongosu	13	Lüksemburg	48
Brezilya	47	Macaristan	34
Cezayir	42	Malaza Cumhuriyeti	24
Çekoslovakya	43	Malezya	8
Çin	35	Meksika	48
Dahomey	15	Merkezî Afrika Cumhuriyeti	35
Danimarka	34	Nepal	0
Dominik Cumhuriyeti	24	Nijerya	24
Ekvator	15	Nikara	30
Endonezya	6	Panama	15
Federal Almanya Cumhuriyeti	40	Pakistan	28
Fil Dişi Sahilleri	25	Paraguay	19
Filipin	17	Peru	58
Finlandiya	41	Polonya	55
Fransa	73	Portekiz	28
Gana	34	Romanya	23
Gine Cumhuriyeti	36	Rusya	22
Güney Afrika Cumhuriyeti	12	Salvador	4
Guatemala	37	Senegal	29
Habeşistan	8	Seylan	20
Hayti Adaları	21	Singapur	21
Hindistan	30	Somali Cumhuriyeti	4
Honduras	16	Sudan	5
Irak	32	Şili	36
İngiltereye Bağlı Küçük Dev.	25	Tanganika	6
İran	5	Tayland	3
İrlanda	42	Tunus	35
İspanya	49	Türkiye	16
İsrail	33	Uganda	17
İsveç	46	Ukrayna	22
İsviçre	31	Uruguay	—
İtalya	66	Ürdün	12
İzlanda	12	Venezuela	22
Jamayha	20	Vietnam	15
Japonya	25	Yemen	0
Kanada	24	Yeni Zelanda	44

- 1 — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı, 28 Haziran 1919 tarihli Versailles Andlaşmasının 387-427. maddeleri çerçevesinde kurulmuştur. Milletler Cemiyeti'nin yanısıra kurulan bu Teşkilât, Milletler Cemiyetinin feshinden sonra ortadan kaybolmamış ve Birleşmiş Milletler'in «ihtisas müessesesi» olarak varlığını muhafaza ve devam ettirmektedir.
- 2 — Sayın ÇELİK, anlaşmaların yapılışı ve yürürlüğe girişi konusunu incelerken Milletlerarası Teşkilât- lar tarafından hazırlanan andlaşmalar hususunda Scelle'nin görüşüne katılmakta ve gerçek bir mil- letlerarası yasama fonksiyonundan söz ederek, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının sözleşme hazır- lama usulüne de bu milletlerarası Yasama Fonksiyonuna örnek olarak göstermektedir. Bak. ÇE- LİK, Edip F., Milletlerarası Hukuk C. I. (gözden geçirilmiş bası), İstanbul 1965, s. 110.
- 3 — BERENSTEIN, Alexandre. The Influence of International Labour Convention on Swiss Legis- lation, International Labour Review, Vol. LXXVII No. 6, 1958.

İŞ KAZASI SONUCU TAZMİNAT

Sosyal Sigortalar Kanununun 22 maddesine göre iş kazası sonucu malul kalanlara toptan ödeme yapılır.

Y. 9 HD. E. 8164, K. 13197, 31.10.1968

Yargıtay Kararı

Dava : Davacı avukatı, müvekkilinin yakalandığı hastalığın davalı Kurumca meslek hastalığı olarak kabul edilip üç ayda bir ödenmek üzere gelir bağlandığını, sonradan davalı Kuruma müracaat eden müvekkilinin bağlanmış olan gelirin sermaye halinde ödenmesi istendiğini, ancak bu dileğinin olay tarihinde yürürlükte bulunan 4772 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle 506 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi hükmüne rağmen reddolunduğunu söz ederek, müvekkiline bağlanmış olan malûliyet gelirinin sermaye halinde ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Karar : Sabit olan dava uyarınca, davacının toptan ödeme istediğinin kabulü ile gelirin sermayeye çevrilmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresi içinde olduğu anlaşılmaktan sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

YARGITAY KARARI

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 22 nci maddesine göre, iş kazası sonucu malûl kalanlara şartları mevcut olduğu takdirde toptan ödeme yapılabilir. Ancak meslek kazağın yüzünden malûl olanlara ise, anılan kanunda toptan ödeme yapılabileceğine ait bir hüküm yoktur.

O halde, davanın reddi gerekirken ilamda yazılı sebep ve düşüncelerle isteğin kabulü bozmaya gerektirir.

SONUÇ : Temyiz edilen kararın gösterilen sebepten BOZULMASINA 31/10/1968 gününde oybirliği ile karar verildi.

★

Davacı : Davacı avukatı, müvekkilinin davalıya ait işyerinde işçi olarak çalışmakta iken, davalıca gerekli güvenlik kurallarının yüzünden meydana gelen bir iş kazasında yaralandığını ve böylece maddi zarara uğradığını ileri sürerek; 36,000 liranın davalıya ödetilmesini istemiştir.

Karar : Sabit olan dava uyarınca gerçekleşen 32164,76 liranın faizle birlikte davalıya ödetilmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakta dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

1 — Yapılan soruşturmaya, toplanan delillere ve kararın dayandığı kanunî gerektirici sebeplere göre, davacının temyiz itirazlarıyla, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan itirazları yersizdir.

2 — Davacının ilk malûliyet derecesi % 18'dir. Malûliyet derecesi 12/1/1966 tarihinde % 31'e yükselmiştir. Maddi tazminatın miktarı hesab edilirken kaza tarihi olan 30/8/1964 tarihinden itibaren davacının % 31 malûl olduğu kabul edilerek hesap yapılmıştır. Halbuki kaza tarihinden, maddi malûliyetin arttığı tarihe kadar % 18, ondan sonra da % 31 malûliyet üzerinden maddi tazminatın hesab edilmesi gerekir.

3 — Davacı, sendika aidatı olarak bir miktar para ödemektedir. Bu miktarın da gerçek zararın bulunması sırasında düşülmesi icabeder.

SONUÇ : Temyiz edilen kararın yalnız 2 ve 3 ncü bentlerde yazılı sebeplerden davalı yararına BOZULMASINA, 21/3/1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

★

Dava : Davacı avukatı, davalıca gerekli emniyet tedbirlerinin alınmaması yüzünden meydana gelen iş kazasında müvekkilinin bir bacağının kesilmesi suretile malûl kalmasından ötürü daha önce açılan maddi ve manevi tazminat davasında saklı tutulan 58,000 lira zararın davalıya ödetilmesini istemiştir.

Karar : Davacının husumet yönünden reddine ve şahsi kusuru sebebiyle Kâzım Muratal aleyhine davacının tazminat davası açmak hakkının saklı tutulmasına karar verilmiştir.

Dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 16/4/1968 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kâğıdı gönderilmişti. Duruşma günü temyiz eden ve duruşma isteyen davacı adına Avukat ile karşı taraf adına Avukat geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek bırakılan günde dosya incelendi; gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

Davacı, davalının tasfiye memurluğunu kötüye kullanması sonucu uğradığı zararın tazminini istemiştir. Davanın bu niteliği, dava dilekçesindeki açıklamalardan ve zararlandırıcı davranış olarak gös-

terilen yönlerin tamamen tasfiye memuruyla ilgili bulunmasından anlaşılmaktadır. Özellikle dava dilekçesinde TK. nun 224 ncü maddesinin anılması, istegin bu mahiyetini açıkça göstermektedir. Öbür yandan, taraf iradelerinin olabildiği kadar geçerli ve hüküm doğuracak şekilde yorumlanması, menşei eski hukukumuzda kadar dayanan bir temel ilkedir. Nihayet taraf iradelerinin tayininde, şayet tereddüt doğuran bir durum varsa, bu tereddütün o irade açıklamasını yapan taraftan sorulmak suretile giderilebileceği de tabiidir.

Dava, mahiyetçe, TTK. nun 227 nci maddesine dayanan bir tazminat davası olunca, aynı kanunun 4 ncü maddesi hükmü karşısında görev yönü üzerinde durulmalıdır. Nitekim mahkeme de bu yöne değinmiş; fakat buna rağmen davayı, aktif husumet bakımından reddeylemiştir.

İş Mahkemeleri, 5521 sayılı Kanunla sair kanunlarda öngörülmüş bulunan davalara bakmakla görevli özel mahkemelerdir. Özel mahkemelerin görev alanları dışında kalan davalara bakmalarına mutlak görevsizlik anlamında cevaz yoktur. Bundan başka, görev konusu mahkemenin kendiliğinden (resen) gözönünde tutması gerekli hususlardandır. Bir davada görev ve husumet durumlarının birleşmeleri takdirinde ise daha önce görev meselesinin çözümleneceği ve görevsiz mahkemenin husumet hakkında karar veremeyeceği söz götürmez.

Mahkemece, bu yönler üzerinde gereği gibi durulmadan ve burada belirtilen esasların kabul edilmemesi halinde bunun kanuni dayanakları gösterilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi usule ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ : Temyiz olunan hükmün yazılı sebeplerden davacı yararına BOZULMASINA, temyiz eden davacı yararına takdir edilen 650 lira duruşma avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine 16.5.1968 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ÜCRET FARKINDAN DOĞAN ALACAK DAVASI

İşveren tek yanlı bir irade bildirimiyle işçi zararına olmak üzere iş şartlarını ve bu arada ücretini değiştiremez. Bu bakımdan maddi ve hukuki olayların gözönünde tutulmaması yasalara aykırıdır.

Y. 9 HD. E. 6439, K. 7502, 30.6.1969

Yargıtay Kararı

Dava : Davacı avukatı, müvekkilinin davalıya ait işyerinde çalışmakta iken, davalı İdare tek tarafı olarak saat ücretinde indirim yapıldığını ileri sürerek; ücret farkından doğan alacağın davalıya ödenmesine karar verilmesini istemiştir.

Karar : Sübuta eren dava uyarınca gerçekleşen paranın faizle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

Davacı, esas olarak saat başına almakta bulunduğu ücrette yapılan indirim sonucu eksik ödenen iş paralarının tahsilini istemiştir. Buna karşı davalı, indirimin davacı işçinin rızasıyla yapıldığını savunarak davanın reddini talep etmiştir. Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş hüküm davalı işveren tarafından temyiz edilmiştir.

1 — Taraflar, iş sözleşmesinin varlığında ve ücrette indirim yapılmış olduğunda birleşmişlerdir. Uyuşmazlık, bu indirimin davalı işçinin rızasıyla yapılmış olup olmadığı ve onun rızasıyla yapılmış bu-

lunması durumunda, anılan rızamn geçerli bulunup bulunmadığı noktalarında toplanmaktadır.

2 — Davalı tarafça mahkemeye sunulan ve davacı tarafından davalı İdareye verilmiş olduğu ileri sürülen dilekçe örneğinde, davacının 86 kuruş saat ücretle kadroya alınmasını istediği yazılıdır. Öbür yandan, İdarenin cevabı yazısında, dâvacının isteğinin kabul olunarak saatte 86 kuruş ücretle daimi kadroya alındığı belirtilmiştir. Davacı, bu belgelerin doğruluğuna itirazda bulunmamıştır.

Hiç kuşkusuz, işveren tek yanlı bir irade bildirimiyle işçi zararına olmak üzere iş şartlarını ve bu arada ücreti değiştiremez. Aksi halde, yapılan işlem işçi aleyhinde bir hüküm meydana getirmez. Ne var ki tarafların ortaklaşa iradelerile ücretin bağlı bulunduğu rejimi ve miktarını değiştirmelerine, önleyici bir kanun hükmü bulunmadıkça, bir engel yoktur. Kanunlarımızda, bu olayda olduğu gibi, sözleşilerek, belli bir amaçla ücretin indirilmesini engelleyen bir kanun hükmü de mevcut değildir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olayların gözönünde tutulmaması, yasaya aykırıdır.

3 — Davalı daimi kadroda çalışan işçilere geçici olarak nitelendirilen işçilere oranla bazı hakların tanınmış bulunduğunu da savunmuştur. Bu fer'i menfaatlerin de geniş anlamdaki ücrete dahil bulundukları açıktır. Bu itibarla mahkemenin kabulü bakımından da gerçekten işçi zararma ücrette değişiklik ve özellikle ücretin miktarında indirim yapılmış olup olmadığının tespiti için, sadece saat başına alınan ücretin gözönüne alınması doğru olmaz. Zira, bu takdirde ücrete dahil fer'i haklar ihmal edilmiş olur. Değişiklik sonunda işçinin gerçekten

zarara uğrayıp uğramadığının anlaşılması, işçinin değişiklikten önce ve sonra geniş anlamda ücret çevresinde aldığı iş paralarının tesbit edilmesi, her aya veya yıla isabet eden miktarların bulunması ve bulunan miktarların karşılaştırılması ile mümkündür. Sonuç olarak değişiklikten sonraya ait miktar, eğer önceki döneme ilişkin miktardan fazla ise, işçi bakımından bir zarar söz konusu değildir; yok şayet daha az ise, bu takdirde aradaki fark, işçinin is-

teyebileceği meblağı ifade eder. Mahkemece bu istikamette de her hangi bir araştırma ve inceleme yapılmamıştır.

O halde hüküm mahkemenin kabulü yönünden de isabetli sayılamaz.

SONUÇ : Temyiz olunan hükmün yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULMASINA, 30/6/1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

ASGARİ ÜCRET UYGULAMASI

Evvelce ödenen ücret ile toplu iş sözleşmesinde kararlaştırılan ücret zammı toplamı, asgari ücretin altına düşmez.

Y. 9 HD. E. 7370, K. 8684, 15.9.1969

Yargıtay Kararı

Dava : Davacı avukatı, müvekkilinin üyesi bulunduğu sendika ile davalı şirket arasında 29.9.1964 gününden itibaren uygulanmak üzere 26.9.1964 tarihinde aktedilen üç yıl süreli toplu iş sözleşmesinde işçilerin ücretlerine zam yapılacağına kabul edildiğini, toplu sözleşmeden evvel Madeni Eşya İşkolundaki asgari ücretin 13 lira olduğunu, davalının sözleşmenin 27 nci maddesinin öngördüğü zamları uygularken işkolundaki asgari ücret üzerinden değil, asgari ücretin yürürlüğe girmesinden önceki fiili işçi ücretleri üzerinden zamları uygulamak suretile noksan ücret ödediğini ileri sürerek, böylece zamsız şekilde eksik ödenen ücret farklarının davalıya ödetilmesini istemiştir.

Karar : Sübuta eren dava uyarınca gerçekleşen ve miktarı ilâmda belirtilen alacağın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davanın konusu, toplu iş sözleşmesiyle kararlaştırılan ücret farklarının ödetilmesi isteğine ilişkindir.

Mahkeme, iddiayı sabit görerek ücretler farkını hüküm altına almıştır. Buna karşı davalı, münakit toplu iş sözleşmesiyle kararlaştırılan ücret artışlarını tamamen uygulanmış olduğunu savunarak hükmün bozulmasını istemiştir.

Davaya dayanak teşkil eden toplu iş sözleşmesinde, ücret artışının öngörülmüş olduğu uyumsuzluk konusu değildir. Taraflar arasındaki hukuki görüş ayrılığı, bu zammın toplu iş sözleşmesinin yürürlüğe girmesinden önce ödenen fiili ücretlere mi,

yoksa asgari ücrete mi ekleneceği noktasında toplanmıştır.

Davacı, toplu iş sözleşmesiyle kabul edilen ücret zammının asgari ücrete eklenmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Davalı işveren ise, toplu iş sözleşmesinde asgari ücrete atıf yapılmamış olması itibarıyla bu tarz bir tefsirin yanlış bulunduğunu savunmuştur.

Gerçekten toplu iş sözleşmesinin ücret zammı maddesinde asgari ücretten söz edilmemiştir. Asgari ücrete zam iki tarafın bu konuda anlaşmış olmaları halinde mümkündür. Bu durumdan tarafların iradeleri, zammın, o tarihte fiilen ödenen ücretlere eklenmesi noktasında birleşmiştir. Nitekim toplu iş sözleşmesinin 26 ncı maddesi, aynen: (İşyerinde asgari ücret brüt 150 kuruştur. 18 yaşından küçük işçiler için en düşük saat ücreti brüt 135 kuruştur). Hiç şüphesiz evvelce ödenen ücret ile toplu iş sözleşmesinde kararlaştırılan ücret zammı toplamı, asgari ücretin altına düşmez. Ücret artışına ilişkin madde metninden anlaşılabileceği üzere taraflar toplu iş sözleşmesinin in'ikadı tarihinde ödenen fiili ücretlere bir zam yapmayı öngörmüşlerdir.

Mahkemece, bu yön gözönünde tutulmaksızın ilâmda yazılı sebep ve düşüncelerle davanın kabulü yasaya ve usûle aykırıdır ve davalı tarafın temyiz itirazı bu bakımdan yerindedir.

Sonuç : Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan sebeplerden BOZULMASINA, 15.9.1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

KIDEM TAZMİNATI

Bir işçinin ihbar önellerine uyulmaksızın yaşlı olduğu bahane edilerek işine son verilmesi halinde ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık ücretli izin parası ödenir.

Y. 9 HD. E. 16408, K. 2608, 11.3.1969

Yargıtay Kararı

Dava : Davacı avukatı, müvekkilin sendikasının üyesi bulunan ve davalı belediyeye ait Park ve Bah-

çeler Müdürlüğü işyerinde işçi olarak çalışan Ramazan Durmaz'ın ihbar önelilerine uyulmaksızın yaşlı olduğu bahane edilerek işine son verildiğini söz edip, ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık ücretli izin parası tutarı 1718,70 liranın davalıya ödenmesini istemiştir.

Karar : Sabit olan dava uyarınca gerçekleşen 2177,70 liranın faizile birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

Dosyadaki yazılara, toplanan delillere kararın gerektirici sebeplerine göre davalının sair temyiz itirazlarının reddi ile hükmün esasının ONANMASINA; ancak, davalı, davanın bir kesimini ilk duruşma oturumunda ve delillerin toplanmasına başlanmadan kabul etmiştir. Bu durumda tarifenin 6 ncı maddesine göre o kısım istekler yönünden târifede yazılı ücretin yarısına hükmolunmak gerekir. Mahkemece kabul edilen istekler bakımından sebepleri gösterilmeksizin târifede yazılı ücretin yarısından fazlasına hükmüdenilmesi usûle ve yasaya aykırı olmakla temyiz olunan hükmün sadece vekâlet ücreti yönünden yukarıda gösterilen sebeplerden BOZULMASINA, 11/3/1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ

Fazla çalışma ücreti, dâvanın açılışından ancak 5 yıl geriye doğru olan alacağın tahsilini gerektirir. Bu süreden evveline ait olan alacaklar müruruzamana uğramış sayılır.

Yargıtay Kararı

Dava : Davacı avukatı müvekkilinin davalıya ait işyerinde çalışmakta iken; fazla mesai yaptırıldığı halde bu çalışması karşılığının ödenmediğini ileri sürerek; bundan doğan alacağın davalı fabrikaya ödenmesine karar verilmesini istemiştir.

Karar : Sübuta eren dava uyarınca gerçekleşen 5493,55 liranın davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

Dava, fazla çalışma parasının tahsili isteğine ilişkindir.

Davacı, ilk defa 15/5/1964 gününde iş mahkemesine dava açmış, sonradan asliye mahkemesinin vazifesine giren husustan dolayı 13/6/1966 gününde asliye mahkemesine de dava ikame etlemiştir. Davalı taraf diğer defileri yanında müruruzaman savunmasında da bulunmuştur. O halde, asliye mahkemesine

ikame olunan dava tarihi olan 13/6/1966 gününden geriye doğru 5 senelik alacağın tahsiline karar verilmesi gerektiği halde, bu süreden daha evveline ait ve müruruzamana uğramış isteklerin de hüküm altına alınması bozmayı gerektirir.

SONUÇ : Temyiz edilen kararın gösterilen sebepten BOZULMASINA, peşin alman 33 lira temyiz harcının istek halinde ilgiliye geri verilmesine 7/3/1968 gününde oybirliğiyle karar verildi.

SEYYAR GÖREV

İşçi ile işveren arasında iş akdinden doğan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür. Bu konuda görevsizlik kararı verilmesi yasalara aykırıdır.

Y. 9 HD. E. 6435, K. 8821, 15.9.1969

Yargıtay Kararı

Davacı avukatı, müvekkilinin davalıya ait iş yerinde işçi olarak çalışmakta olup, çalıştığı şantiyenin seyyar görev ifa eden işyeri olarak kabul edildiği ve normal olarak seyyar görev tazminatı verildiği halde kış aylarında anılan tazminatın verilmediğini ileri sürerek; buna ilişkin 1000 lira alacağın ödenmesini istemiştir.

Karar : 6245 sayılı kanunun uygulanmasından çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemesinde çözümlenemeyeceğinden bahisle Danıştayda dava açılmak üzere dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşılmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü :

YARGITAY KARARI

Davalı idare ile davacı arasındaki ilişkin hizmet aktine dayandığı ve bu nedenle davacının işçi olduğu taraflar arasında uyuşmazlık konusu değildir. Öte yandan davacı 6245 sayılı Harcırah Kanununa değil, akdi münasebete dayanmaktadır. Dosyada mevcut tamim ve cetvellere göre davalı idarenin, emrinde çalıştırdığı personele 6245 sayılı Kanunun öngördüğü oranlar paralelinde ek bir ücret ödemeyi kabul eylediği anlaşılmaktadır.

5521 sayılı kanun, işçi ile işveren arasında, iş aktinden doğan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği hükmünü koymuştur. O halde davaya iş mahkemesinde bakılıp sonucuna göre bir karar vermek gerekirken uyuşmazlığı 6245 sayılı kanundan doğduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmesi yasalara aykırıdır.

SONUÇ : Temyiz edilen kararın gösterilen sebepten BOZULMASINA, peşin alınan 5 lira temyiz harcının istenildiğinde ilgiliye geri verilmesine 15/9/1969 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Tarım - İş, Topraksu Genel Müdürlüğünde greve gitti

«Bir devlet dairesi, Anayasamızın kendine yüklediği görevleri yerine getirerek, işçi haklarının koruyucusu olacak yerde, onların yıllar boyu süregelmis çaresizliklerini devam ettirecek oyunlara başvurmaktadır...»

TARIM-İŞ Sendikasının Köy İşleri Bakanlığı Topraksu Genel Müdürlüğü ile 1 Mart'tan beri devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmaya varılmaması üzerinde bu işyerinde çalışan işçiler 20 Ekim'de greve başladılar.

İşkolu ve işyeri düzeyindeki toplu sözleşme görüşmelerinde, işveren 3500 işçinin ücret artışı ve sosyal haklar konusundaki isteklerini kabul etmedi.

Grev ilk olarak Topraksu Genel Müdürlüğüne bağlı Makina İkmal Müdürlüğünde başlatıldı ve bu konuda bir demeç veren Tarım-İş Sendikası Genel Başkanı Binali Yağışan şunları söyledi :

«Köy İşleri Bakanlığına bağlı Topraksu Genel Müdürlüğü ile yedi aydan beri devam eden işkolu ve işyeri düzeyinde toplu sözleşme görüşmelerinde, şu ana kadar bir anlaşma zemini sağlanamamıştır. 3500 işçinin ücret ve sosyal haklarını düzenleyecek olan toplu sözleşmenin imzalanmamasında, Genel Müdürlüğün tutumu büyük rol oynamıştır. Yedi aydan beri, Türk-İş yetkilileri ile Köy İşleri Bakanlığı arasında yapılan görüşmelerde de olumlu bir sonuca varılamaması karşısında Sendikamız grev kararı almak zorunda kalmıştır.

3500 işçinin ücret, yemek parası, harcırahlar ve diğer sosyal haklarını vermek istemeyen Topraksu Genel Müdürlüğü, bugüne kadarki tutumu ile Anayasamızın işçilere tanıdığı hakları çok görmekte, sendikamızı greve itmektedir. Üzücü olan, bütün uyarılarımıza rağmen, Köy İşleri Bakanlığının da, Topraksu Genel Mü-

dürlüğün bu davranışını hoş gördü ile karşılamasıdır.

Anayasamızın, tüm vatandaşlara tanıdığı insanlık hakkı hayatiyetine yaraşır bir hayat seviyesi sağlanması ve adaletli bir ücret verilmesi ilkesine karşı çıkan Genel Müdürlüğün bu tutumu devam ettiği sürece karşısında Türk İşçi Hareketini bulacaktır. Sendikamızın aldığı grev kararı, sadece 3500 işçinin sosyal güvenliği meselesi değil, tüm işçilerin bu anlayışa karşı direnişidir. Bunu anlamak istemeyen yetkilileri son bir defa daha uyarıyor, kanunlara saygılı olmağa çağırıyoruz».

TÜRK-İŞ'İN TEPKİSİ

Tarım-İş Sendikasının bu grevi Türk-İş tarafından da desteklendi ve yayınlanan bildiride bir kamu kuruluşu olan Topraksu Genel Müdürlüğünde tarım işçilerinin haklarının verilmemesi kınandı.

Türk-İş'in bildirisinde şöyle deniyordu:

«Tarım-İş Sendikasının Toprak Su Genel Müdürlüğünde ilân ettiği grevin 11 nci gününe girmiş bulunuyoruz.

Her türlü kanuni teminat-tan yoksun bulunan tarım işçilerinin hayat şartlarını biraz olsun düzelterek tek imkân toplu sözleşmeler olmaktadır.

Tarım işçilerini teşkilatlandırmış bulunan Tarım-İş Sendikası, işçilerin biraz daha iyi bir yaşama seviyesine ulaşabilmesini sağlamak için giriştiği mücadelede Türk İşçi Hareketi tarafından tam olarak desteklenmektedir.

Yurdumuzda yıllarboyu unutulmuş, kendilerine sırt çevrilmiş bulunan tarım işçile-

İŞÇİLER EREĞLİDE

Yeni bir dönem başlıyor...

nin sık sık kanun devleti ile yönetildiği ifade edilmektedir. İşverenin bu davranışı bu ifadelerle taban tabana zıttır. Bizim istediğimiz tek husus Türkiye'de başka ülkelerden alınmış sistemlerin değil, Türk kanunlarının uygulanmasıdır.

Netice olarak, bugüne kadar toplu iş sözleşmesinin imzalanmaması sonucu işyerinde çıkacak olaylardan artık sorumlu biz olmayacağız. Bu sorumluluk açıkça kanunları uygulamayacağını ifade edenlere ait olacaktır.»

TANSİYON YÜKSEK

Bu muhtıranın verilmesinden sonra yapılan toplantılarda da, bunalmaya bir çözüm yolu bulunamadı.

Nitekim, Anadolu Ajansı, 29 Ekim günü yayınladığı bültende, Ereğlide tansiyonun çok yüksek olduğunu belirtti.

Ekim ayı, kamuoyunun dikkatini üzerine çekmiş bulunan Ereğli Demir Çelik Fabrikası uyumsuzluğunu bir çözüme kavuşturamadan sona erdi.

Ancak ayın son günü, anlaşmazlığın sert havası biraz yumuşadı.

Şimdi ümitler Kasım ayında ve temenniler, problemin herhangi bir üzücü olay çıkmadan çözümlenmesi yolunda...

Harb-İş Federasyonu

Yapılan sözleşmelerden 26 bin işçi yararlanacak

Türk Harb-İş Federasyonu'nun Milli Savunma Bakanlığı ve Amerikan Tumpane Şirketi ile ayrı ayrı yürüttüğü toplu sözleşme görüşmeleri 28 Ekimde sonuçlandı.

Yapılan iki sözleşme ile Harb-İş Federasyonu toplam olarak 26 bin işçiye ücret zammı ve çeşitli haklar sağladı.

TUMPANE ŞİRKETİ İLE YAPILAN SÖZLEŞME

Türk Harb-İş Federasyonu ayrıca Amerikan Silâhlı Kuvvetleri'nin Türkiye'deki çeşitli hizmetlerini yapan Tumpane Şirketi arasında iki yıl süreli yeni toplu iş sözleşmesini imzaladı.

Harb-İş Federasyonu üyesi 4000 işçiye çeşitli sosyal yardımlar sağlayan sözleşme ile işçi saat ücretleri birinci yıl için 50 kuruş, ikinci yıl için 50 kuruş arttırıldı.

825 lira olan yıllık ikramiyele-ri, seyyanen 1300 liraya yükselten sözleşme ile ayrıca işçilere «kıdem zammı»da sağlandı. Buna göre; hizmet süresi 1,5 yıl ile 3,5 yıl olan işçilerin saat ücretlerine 5 kuruş, hizmet süresi 3,5 yıl ile 6,5 yıl olanlara 10 kuruş ve 6,5 yıldan daha fazla kıdemi olanlara 15 kuruş «kıdem zammı» da verilecek.

Gece çalışmalarında farklı olarak ödenen ücretleri yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkaran yeni sözleşme, ihbar önelini de 17 günden 19'a çıkardı.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI İLE İŞKOLU SÖZLEŞMESİ

Öte yandan Türk Harb-İş Federasyonu ile Milli Savunma Bakanlığı arasında 1 Ağustos 1968 tarihinde imzalanan işyeri toplu iş sözleşmesinin, işkolu seviyesinde de imzalanmasına ilişkin görüşmeler olumlu sonuçlandı ve 147 maddelik sözleşme işkolu seviyesinde imzalandı.

Bu sözleşmeden 22 bin işçi yararlanacak.

TARIM İŞÇİSİ

Yılların çilesi...

rinin insanca bir yaşama düzeyine kavuşturulması yolunda en büyük görev devlete düşmektedir. Ne var ki, bir devlet dairesi, Anayasamızın da kendisine yüklediği görevleri yerine getirerek, bu işçilerin haklarının koruyucusu olacak yerde, onların yıllarboyu süregelen çaresizliklerini devam ettirecek oyunlara başvurmaktadır.

Bir kamu kuruluşu olan Toprak Su Genel Müdürlüğü, bünyesinde çalıştırdığı tarım işçilerinin haklarını almalarını önlemek için çirkin bir yola girmiş ve onları, bugüne kadar olduğu gibi bir ekmek parasına, yarı aç yarı tok çalıştırmaya devam etmek istemiştir. İşçilerin toplu sözleşme yaparak haklarını almalarını önleyebilmek amacıyla bir sendika kurduran Toprak Su Genel Müdürlüğü, bu sendika ile bazı işyerlerinde dilediği şartlarda, alelacele birer toplu söz-

leşme yapmıştır. Türk-İş üyesi Tarım-İş Sendikası'na da aynı şartları empoze etmek isteyen Genel Müdürlük, işçi haklarını korumaya kararlı bulunan Türk-İş bünyesinde, bu çeşit oyunlara boyun eğecek hiçbir kuruluş bulunmadığını nihayet anlamış olsa gerektir.

Tarım-İş Sendikası, Türk-İş ve ona bağlı sendikaların desteğiyle bu grevini başarıya ulaştırıncaya kadar sürdürecektir, işçilerin haklarını mutlaka alacaktır.

Türk-İş, bir devlet dairesinin işçi haklarını vermemek için giriştiği çirkin oyunu kamuoyuna duyururken, bütün yetkilileri de bu davranışa karşı gerekli tedbirleri almağa çağırır.»

GREV DEVAM EDİYOR

Ekim ayının son gününe girildiğinde Toprak Su İşçileri hak alma mücadelesine devam ediyorlardı.

Toplantılar

Yol-İş Federasyonu 4'üncü büyük kongresi yapıldı

«Gidemediğin yer senin değildir...» Bu sözün doğruluğunu kimse yol işçileri kadar bilemez...

Türk Harb-İş Federasyonu Başkanı Celâl Bülbül, 26 bin işçiyi kapsayan sözleşmelerin imzalanmasının Harb-İş topluluğunda sevinç uyandırdığını belirtti, «... Milli Savunma Bakanlığı'nın işyeri toplu iş sözleşmemizi işkolu seviyesinde de imzalamış olması, işçi hak ve özgürlüklerine karşı gösterilen dikkatin, hassasiyetin açık bir örneğidir. 22 bin işçimizi daha ileri hayat şartlarına kavuşturmada gösterilen bu dikkati, sevinçle, iftiharla karşılıyoruz» dedi.

Türk Harb-İş Federasyonu Başkanı Celâl Bülbül, Tumpane sözleşmesi için de şunları söyledi :

«Tumpane sözleşmesi de, bu işverenin işçi hak ve özgürlüklerine karşı saygılı olma yolunu seçtiği intibahı vermektedir. Geçen dönemde karşılaşılan problemlerin ve Türk Kanunlarına saygılı olmama yolunun, bu defa terkedildiğini görmek, ve sözleşmeyi, 10 gün içinde adeta bir jet hızıyla tamamlamak bizlere gelecek için ümit vermiştir. Bu tutum, hem işçiye, hem de işverene yarar sağlar»

Petrol-İş

Azot Sanayii ile sözleşme

Petrol-İş Sendikası ile Azot Sanayii T. A. Ş. arasında bir süredir devam eden görüşmeler sırasında çıkan uyuşmazlık, Uzlaştırma Kurulunda çözümlendi ve taraflar arasında üç yıl süreli toplu sözleşme imzalandı.

Çeşitli sosyal hak ve menfaatlerin sağlandığı sözleşme ile Kütahya Azot Fabrikasında çalışan 2010 işçinin saat ücretlerine, birinci yıl için 65 kuruş, ikinci yıl için 25 kuruş ve üçüncü yıl için de 30 kuruş zam yapılması kararlaştırıldı.

Ağaç İş

İzmirde ağaç işçilerine yeni haklar

Ağaç-İş Sendikası, İzmir'de Celal Baybaş Kutu fabrikası işyerinde çalışan üyeleri adına iki yıl süreli toplu sözleşme imzaladı.

Yövmiyelere iki lira zam, yemek ücretine de 3 lira zam yapılan sözleşme, sosyal haklar yönünden de yeni hükümler sağladı.

Türkiye Yol-İş Federasyonu Dördüncü Genel Kurulu 26-28 Ekim tarihleri arasında Türk Standartlar Enstitüsü salonunda yapıldı.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un başkanlığındaki Genel Kurulu, kalabalık bir yabancı sendikacı topluluğu da izledi. Türkiye'de ilk defa toplantı yapan Uluslararası Kamu ve Genel Hizmetler Federasyonu (PSI) Yönetim Kurulunun bu toplantı münasebetiyle Türkiye'ye gelmiş bütün üyeleri kongrenin açılışında hazır bulundular.

HALİT MISIRLIOĞLU'NUN AÇIŞ KONUSMASI

Yol-İş Federasyonu Genel Başkanı Halit Mısırlıoğlu, Genel Kurulu açış konuşmasında çeşitli yurt ve işçi sorunlarına değindi «gidemediğin yer senin değildir» dedi ve şöyle devam etti :

«Bu sözün doğruluğunu, ne kadar geniş bir anlamı olduğunu, kimse Karayolu işçileri kadar bilemez dersem, bu, tevazudan uzak görüşü hoşgörü ile karşılayınız. Çünkü yol işçileri, çektikleri her cefanın ve

ıstırapın, katlandıkları her mahrumiyetin tek gayeye yönelmiş olduğunu bilirler. Bu gaye, her yere gidebilmektir. Açtığımız her yolun, yurttaşlarımıza uygarlık götüreceğini, eğitim götüreceğini, sağlık götüreceğini biliriz. Bakımını yaptığımız her metre yolun Türk ekonomisine katkısı olduğunu biliriz. Yaptığımız işin önemi, bize, işimizden dolayı gurur duymak hakkını fazlasıyla vermektedir.

Hemen belirtmek isterim ki; bu kadar önemli bir iş yapmakta olan Karayolu işçilerinin, bugün kavuştukları imkân, yine de hak ettiklerinin çok gerisinde kalmaktadır. Federasyonumuzun olsun, üyemiz sendikaların olsun ana gayesi, karayolu işçilerini, hak ettikleri imkâna ve refah seviyesine ulaştırmaktır. Bunun için çaba sarfediyor, karayolu işçileri için çalışmaktan kıvanç ve karayolu işçilerini temsilden şeref duyuyoruz»

Mısırlıoğlu daha sonra Meclis-

YOL-İŞ FEDERASYONU KONGRESİNDE DELEGELER

Güçlü ve sağlam bir kuruluş...

HALİT MISIRLIOĞLU

Başarılı bir başkan

lerde bekleyen birçok önemli kanunun tasarılarının olduğunu hatırlattı, Parlamentonun ciddi bir çalışmaya girerek tasarıların kanunlaşmasını istedi ve daha sonra şunları söyledi :

«Sendikalar, demokratik kuruluşlardır. Yine sendikalar demokrasiye yürekten inanmış ve onun başlıca koruyucusu olan kuruluşlardır. Bu yapılarından dolayı, milletin egemenliği üzerine en ufak bir gölge düşmesini istemezler. Demokratik ve lâik cumhuriyet ilkeleri üzerinde en ufak bir tavizi bile, hoşgörü ile karşılamazlar. Bu nedenledir ki, Parlamentomuzun itibarını sarsacak, demokratik rejimi tehlikeye düşürecek aşırı akımlara ve hareketlere tahammülümüz yoktur. Ancak, hemen belirtmek isterim ki, Parlamentonun itibarına biz ne kadar saygılı isek, parlamenterlerin de en az bizim kadar saygılı olmalarını istemek hakkımızdır. Milletvekilleri ve Senatörler, bu saygıyı, yeminlerine uyup halkın mutluluğu, vatanın yücelmesi için, çalışarak göstereceklerdir... Meclislerde geçen dönem sık sık karşılaşılan kısır partililik çekiş-

melerinin yerini bu dönemde olumlu ve ciddi bir çalışmanın almasını istediğimizi söylerken bütün Türk ulusunun hislerini yansıttığım inancındayım...»

Mısırlıoğlu, Türkiye'nin az gelişmiş bir ülke olduğunu, bu gerçeği üzüntü duymadan takrarlamamızın imkânsız bulunduğunu söyledi «Bir eğitim sorununuz vardır. Eğitimde fırsat eşitliğini, bütün gayretlere rağmen hâlâ sağlayamamışızdır» dedi, Anayasa hükmü olan öğrenimin, devlet eliyle ve bedava olarak yapılamadığını söyledi, sağlık durumuna da değindi.

Türk-İş 7 nci Genel Kurulunda kabul edilen 23 ilkeyi de hatırlatan Mısırlıoğlu sözlerini şöyle bitirdi :

«Türk işçi hareketi, Türkiye'nin kalkınmasının, mutlaka sosyal adalet ilkelerine bağlı olması gerektiği görüşündedir. Sosyal adaleti sağlayacak olan gerçek bir ekonomik kalkınmanın başlıca şartı, Türk-İş'in yurt gerçeklerine dayanan ilkelerinin, uygulama alanına konulmasıyla mümkün olacaktır...»

PSİ BAŞKANININ KONUŞMASI

Genel Kurulda bir konuşma yapan Uluslararası Kamu ve Genel Hizmetler Federasyonu (PSİ) Başkanı G. Hallstorm, sözlerine dünyanın 60 ülkesinden 4 milyona yakın işçilerin selamlarını getirdiğini belirterek başladı «...Türk sendikacılık hareketi, üye sayısı bakımından olsun, taşıdığı sorumluluk bakımından olsun, her geçen gün gelişmekte ve kalkınmakta olan ülkeler için örnek teşkil edecek duruma gelmektedir» dedi.

«Türk sendikacılığı uluslararası hür işçi hareketinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır» diyerek sözlerine devam eden PSİ Başkanı, uluslararası alanda gösterdiği olumlu çabadan dolayı Türk İşçi Hareketine teşekkür etti.

Hallstorm sözlerine şöyle devam etti :

«... Özgürlük mücadelesi yapma; hür sendikalar kurma ve bunlarla toplu sözleşme ve grev hakkını koruma... Bu prensipleri, herşeyin üstünde tutuyoruz. Dünyanın çeşitli

yerlerinde olduğu gibi, Türkiye'de de çeşitli kanuni güçlükler sendikaların sözleşme yapma, grev yapma hakkını sınırlandırmaktadır. Bu sözlerimle, Batı'da —beyaz yakalı işçiler— ismiyle tanımlanan kamu personelinin, devlet memurlarının durumuna işaret etmek istiyorum... Önümüzdeki Ekim ayı içinde Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) ile ortak bir toplantı yapacağız. Bu ortak toplantıda kamu personelinin ve devlet memurlarının durumu, sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev hakları görüşülecektir. Bu toplantıya ümitlenmektedir. Bu toplantıya ümitlenmektedir. Demokrasinin gerçek anlamda bir uygulama alanı bulduğundan söz edebilmek için, herkesin sendika kurma, temel haklarını kullanma ve çalışma özgürlüğüne saygı duyulmak gerekir...»

KAZAYA UĞRAMIŞ BİR DELEGE OYUNU KULLANIYOR

Sendikacılık herşeye rağmen yürüyecek...

**YOL-İŞ KONGRESİNDE
ÖMER ERGÜN KONUŞUYOR**

Yurt ekonomisi ve Türk-İş'in görüşü

DiĞER KOnuŞMALAR

PSİ Başkanından sonra kürsü-ye aynı kuruluşun Genel Sekreteri W. Barazetti geldi, «Türk İşçi Hareketi ve Yol-İş, sadece üyelerini değil, Türk toplumunu da daha iyi-ye götürmek için önemli çabalar sarfetmektedir» dedi.

Barazetti'den sonra 1 milyon üyeli Alman Kamu İşçileri Sendikası Başkanı Heinz Klunker, İsveç Karayolları İşçileri Sendikası Başkanı Olof Olsson da konuşmalar yaparak kamu ve genel hizmetler topluluğunda çalışanların temel hak ve özgürlükleri ve bunların geliştirilmesi hakkındaki görüşlerini açıkladılar.

ÖMER ERGÜN'ÜN KOnuŞMASI

Genel Kurulda bir konuşma yapan Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün, planlı kalkınmanın gereği üzerinde durdu, istikrarsızlıkların memleket için iyi sonuçlar doğurmadığını, enflasyona ve devalüasyona karşı olduklarını söyledi.

Daha sonra Genel-İş Sendikası Genel Başkanı Yozgat Milletvekili Abdullah Baştürk söz aldı işçi sorunları üzerindeki görüşlerini açıkladı.

Genel Kurulun ikinci gününde çalışma raporu üzerindeki görüşmeler yapıldı, konuşan delegeler, çalışma hayatımızla ilgili tenkidlerde bulundular.

Son olarak seçimlere geçildi ve Federasyon Genel Başkanlığına Halit Mısıroğlu, Genel Sekreterliğe Râfet Altun ve Mali Sekreterliğe de Mesut Kahrathı yeniden seçildiler.

Ağaç-İş Sendikası Genel Kurulu

«Orman idare sisteminde gerekli değişiklikler yapılmalı, halka ormanların önemi öğretilmelidir...»

Türkiye Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası (Ağaç-İş) Dördüncü Genel Kurulu 26 Ekim günü Türk-İş toplantı salonunda yapıldı.

Türk-İş 6. Bölge Temsilcisi Hasan Nejat Ögüt başkanlığında çalışmalarına başlayan Genel Kurulu açış konuşmasında Sendika Genel Başkanı Ömer Deniz, dış ticaretin belirli ölçüler içinde devletleştirilmesi tezini savundu, daha sonra kalem ithali konusuna değinerek, İstanbul ve İzmir'de kurulan kalem fabrikalarının Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak üretimde bulunmalarına rağmen, bir takım çıkarıcıların kalem ithal etmek için teşebbüse geçtiklerini söyledi ve daha sonra şöyle dedi:

«İşte bu bakımdan dış ticaretin belirli ölçüde devletleştirilmesini istiyoruz.

Yer altı servetlerimiz, petrollerimiz millileştirilmelidir. İnsan-toprak ilişkilerinin insan haysiyetiyle bağdaşır bir duruma getirilmesine taraftarız.

Milli gelir dağılımındaki adaletsizlikleri önleyici teşebbüslerin yanında olacağız.

Eğitimde, başta işçi ve köylü çocukları olmak üzere bütün çocuklara fırsat eşitliği sağlanmalı, eğitim parasız olmalı, Devlet eliyle yürütülmelidir.

Halkımızın sağlığı, bir ticaret ve sömürme konusu olmaktan çıkarılmalı, Sigorta sistemleri geliştirilmeli, işsizlik sigortası mümkün olan en kısa zamanda yerleştirilmelidir.

Konut sıkıntısı, yurt gerekçeleri göz önünde bulundurularak, bir konut politikası ile önlemeye çalışılmalıdır.

Kalkınmanın ağır yükünü omuzlarında taşıyan işçilerin, yurdumuzun ekonomik ve sosyal gelişmesine ilişkin her kararda söz sahibi olmasını istiyoruz.

Ormanlarımızın tahrip edilmesi halâ önlenememiştir. Orman idare sisteminde gerekli değişiklikler yapılmalı, halka ormanların önemi öğretilmelidir.»

Ağaç-İş Genel Başkanı daha sonra, savaş tehlikesine değindi, hür sendikacılık âleminin barışı getirme yolundaki bütün çabalarına rağmen, Vietnam'dan sonra Orta-Doğu'nun da savaş tehlikesi ile karşı karşıya geldiğini hatırlattı, konuşmasını «Millet olarak her zamankinden çok beraber olmamızın ve elele çalışmamızın gereğine işaret etmek isterim» diyerek sona erdirdi.

Ömer Deniz'den sonra Kayseri Milletvekili Mehmet Yüceler, Orman Genel Müdürlüğü Orman Ürünleri Genel Müdürü Atman Ti-

AĞAÇ-İŞ KONGRESİNDE DELEGE VE KOnUKLAR

Teşkilatlanmada büyük güçlüklerle karşılaşan bir sendika...

Ödemeler dengesinde işçi dövizlerinin yeri artıyor

Yurt dışındaki işçilerimizin yurda gönderdiği döviz beş yılda 9 milyon dolardan 120 milyon dolara yükseldi...

AĞAÇ-İŞ İCRA KURULU

Yeniden görev başında

mur, Genel Müdürlük Sosyal İşler Müdürü Edip Öztürk, Genel-İş Sendikası Genel Sekreteri Hasan Okyar, Yapı-İş Sendikası Genel Başkanı Süreyya Deniz ve Sağlık-İş Sendikası Genel Sekreteri Abdullah Uzunall ile Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç konuştular.

İkinci gün çalışma raporu hakkında yapılan tenkidlerden sonra Genel Başkan Ömer Deniz söz alarak cevaplar verdi, son gün de seçimlere yapılarak, Ömer Deniz Genel Başkanlığa, Osman Nogay Genel Sekreterliğe ve Asım Üngör Mali Sekreterliğe yeniden getirildiler.

ÖMER DENİZ

Ağaç-İş'in başkanı...

Yabancı memleketlerde çalışan işçilerimizin resmi kanallardan yurda aktardıkları döviz gelirleri, ödemeler dengesi bakımından büyük önem kazanmış bulunuyor.

İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalı ile dış ülkelere gönderilen işçilerin sayısı 1961'de, 1.476 kişi iken, sonraki yıllarda devamlı bir artış göstererek, 1962'de 11 bin 185, 1963'de 30 bin 328 ve 1964'de ise 66 bin 176 kişiye ulaştığı halde, yabancı ülkelerde bulunan işçilerin tasarruflarının yurda transferinde olumlu gelişmeler ancak 1964 yılının son aylarından itibaren gerçekleşebildi.

1964 Temmuz ayında yürürlüğe giren 499 sayılı kanunun işçi dövizlerinin normal kurun üstünde bir değerden Türk parasına çevrilebilmesi imkânını vermesi, kısa bir süre içinde, dış ülkelerdeki işçilerimizin tasarruflarından transfer edilen döviz miktarlarında dikkati çekecek ölçüde artışlara yol açtı.

İşçilerimizin resmi kanallardan yurda gönderdikleri tasarruflar 1964 yılında yaklaşık olarak dokuz milyon dolar iken, 1965 yılında 61 milyon dolarlık bir artışla 70 milyon dolar seviyesine ulaştı.

Yurt dışındaki işçi tasarruflarından sağlanan döviz gelirlerindeki gelişme 1966 yılında da sürdü, 1965 yılına kıyasla yüzde 64,3 oranında 54 milyon dolarlık bir artış gösterdi ve 124 milyon dolar (yaklaşık olarak 1.240 milyar lira) vardı.

İHRACATTAN SONRAKİ KAYNAK

Döviz kaynaklarımız içinde ihracattan sonra en önemli yeri işgal eden işçi gelirlerindeki gelişmeler işgücü talep eden dış ülkelerin konjonktür durumlarının etkisi altında

YURT DIŞINA GİDEN BİR İŞÇİ AİLESİ

Sadece bir döviz kaynağı mı sayılacaklar?

kalıyor .1965-1967 döneminde batı endüstrilerinde görülen durgunluğun işgücü talebini azaltıcı yönde etkilemesi dış ülkelere giden işçi sayısında gerilemelere yol açmıştı.

BU GELİŞMEYİ RAKAMLARLADA GÖRMEK MÜMKÜN

Yabancı ülkelerin işgücümüze talebi bir önceki yılı nazaran 1965'de yüzde 14.15, 1966'da yüzde 41.81, 1967'de yüzde 68.37 oranında gerilerken, İş ve İşçi Bulma Kurumu kanalı ile dış ülkelere gönderilen işçi

sayısı da 1965'de yüzde 2.15, 1966'da yüzde 33.21, 1967'de yüzde 74 oranında azaldı. Bu dönemde gerek dış ülkelerin işgücü talebinde ve gerek yabancı ülkelere giden sayısındaki azalmış hızları gittikçe artan bir seyir izledi. Diğer yandan, işçi dövizlerinde 1967'de 1966'ya nazaran yüzde 19,1 oranında 2 milyon dolarlık bir azalma görüldü.

1968 yılında dış ülkelerin işgücü isteğinin 1967 yılına göre yüzde 404,6 oranında 45 bin 468 kişi fazla olması sonucunda İş ve İşçi Bulma Kurumunun aracılığı ile dış ülkelere gönderilen işçi sayısında yüzde 384 oranında 34 bin 357 kişilik bir artış görüldü. Yabancı ülkelerde çalışan işçilerimiz tarafından transfer edilen döviz miktarları ise, 1968 yılında, gönderilen işçi sayısındaki bu artışın yanı sıra Mart ayından itibaren işçi dövizlerine uygulanan yeni vergi iadesinin de etkisi ile bir önceki yıla göre yüzde 15,1 oranında arttı. Bu artış 14 milyon doları buldu.

1969 DÖNEMİ

1969 yılının, Ocak - Haziran dönemine göre İş ve İşçi Bulma Kurumu aracılığı ile çalışmak üzere dış ülkelere giden işçi sayısı yüzde 302,6 oranında 31 bin 12 kişilik bir artışla 41 bin 412 kişiye ulaştı.

Yurda transfer edilen işçi dövizlerindeki gelişme, 1969'un ilk beş aylık döneminde de sürdü. Nitekim, Ocak - Mayıs dönemleri itibariyle resmi kanallardan yurda gönderilen döviz gelirleri 1969'da, 1968'e göre yüzde 31,08 oranında arttı.

1960 yılı programı tahminleri bu yıl sağlanacak işçi gelirlerinin 120 milyon dolarlık (yaklaşık olarak 1.200 milyar lira) bir seviyeye ulaşacağını gösteriyor.

YURT DIŞINDA ÇALIŞAN TÜRK İŞÇİSİ: 254 BİN

Yurt dışında çalışan Türk işçilerinin sayısı ise toplam olarak 254 bin 639.

Yurt dışındaki işçilerimizin 212 bin 900'ü Federal Almanya'da, 13 bin 950'si Hollanda'da, 7 bin 738'i Avusturya'da, 7 bin 260'ı Belçika'da, 5 bin 277'si İsviçre'de, 5 bini Fransa'da 1671'i İsveç'te ve 843'ü de Avustralya'da çalışıyor.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI

1919
1969

Sosyal güvenlik

1969 NOBEL ÖDÜLÜ ILO'YA VERİLDİ...

Sosyal güvenlik hizmetinde 1919 yılından beri çalışan Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın 50'nci yılı kutlandı.

BAYAN LİONAES, DAVID MORS'A NOBEL ÖDÜLÜNÜ VERİYOR

Elli yıllık çalışmanın sonucu...

Uluslararası Çalışma Teşkilatı, kuruluşunun 50'nci yıldönümünde, barışa ve sosyal adalete katkısı nedeniyle «Nobel Barış Ödülü»ne layık görüldü ve ödül, Oslo Üniversitesinde 10 Aralık 1969 günü, Norveç Parlamentosu Nobel Komitesi tarafından ILO Genel Direktörü David A. Morse'a verildi.

Norveç Kralı Olav V, bakanlar ve parlamenterlerin katıldığı törende Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) nı, Genel Direktör David A. Morse ile Hükümet, işçi ve işveren grupları adına birer delege temsil etti.

NOBEL KOMİTESİ SÖZCÜSÜNÜN KONUŞMASI

Genel Direktör David A. Morse'a «Nobel Barış Ödülü»nü vermeden önce bir konuşma yapan Norveç Parlamentosu Nobel Barış Ödülü Komitesi Başkanı Bayan Aase Lionaes, ILO'nun sosyal adalete ve barışın gerçekleştirilmesi için sarfettiği çabaları övdü, «hiçbir teşkilât, kuruluşuna hakim olan

SAMUEL GOMPERS

1919 yılının 25 Ocak günü toplanan Paris Barış Konferansı Amerikan İşçi Federasyonu Başkanı Samuel Gompers'in başkanlığında çalışmak üzere 15 kişilik bir «Çalışma Komisyonu» kurdu. Bu, ILO'nun başlangıcıdır.

ALBERT THOMAS

1919'un 11 Nisan tarihinde Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nın resmen kuruluşundan sonra, aynı yılın Aralık ayında, Fransa'nın eski bakanlarından Albert Thomas teşkilatın direktörlüğüne getirildi.

HAROLD B. BUTLER

1931 yılının Mayıs ayında Albert Thomas Paris'te öldü. Yardımcısı olan İngiliz Harold B. Butler, aynı yılın Temmuz ayında Uluslararası Çalışma Teşkilatının ikinci direktörü olarak seçilip, göreve başladı.

ahlâkî fikri, uygulama alanına koy-mada Uluslararası Çalışma Teşkilâtı kadar başarılı olamamıştır» dedi.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtınca savunulan temel prensiplerin bugün dünyanın birçok ülkesinde uygulanmakta olduğunu da kaydeden Bayan Lionaes, ILO prensiplerin daha yaygın bir hale getirilebilmesi için bütün ulusların çalışması gerektiğini sözlerine ekledi.

Nobel Barış Ödülü Komitesi Başkanı'ndan sonra konuşan ILO Genel Direktörü David A. Morse'a da Teşkilâtın hedefleri hakkında bilgi verdi, «ILO hiçbir zaman statükonun savunucusu olarak karşımıza çıkmayacaktır. Hedef, sosyal adalet içinde barış düzeninin ger-

çekleştirilmesi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasıdır» dedi.

David A. Morse, «Nobel Barış ödülünün, ILO'nun gelecekteki çalışmalarının teşvikçisi olacağını da» kaydetti.

Nobel Barış Ödülü yaklaşık olarak 720 bin liradır. Ayrıca bu ödülle layık görülenlere, bir diploma ve Alfred Nobel'in resmini taşıyan bir altın madalya veriliyor.

Ankara'daki tören

«Adil, verimli ve daha ileri bir dünya düzeni kurmak için...»

«Özellikle kalkınma çabası içinde olan ülkelerde, işveren çevrelerinin frenleme tertibatına sarılmayı itiyad haline getirdikleri görülmüştür. Oysa sosyal adaletsizlik-

lerle mücadeleyi yavaşlatmaya çalışmak kötü bir itiyattır, zararlı sonuçları olur.»

Bu sözleri Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) nın 50. kuruluş yıldönümü münasebetiyle 24 Ekim günü Sosyal Sigortalar Kurumunda düzenlenen törende söylüyordu.

Çok sayıda işçi, işveren ve hükümet temsilcileri ile üniversite mensuplarının katıldığı törende, Türk işçileri adına Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, işverenler adına da İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Ertuğrul Sosyal hükümet adına Çalışma Bakanlığı müsteşarı Sebati Yalçın birer konuşma yaptılar.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtının, sosyal adaletsizlikle mücadelede izlenecek yolu gösteren sözleşmelerine karşı ilgisiz kalınmamasını isteyerek konuşmasına başlayan Türk-İş Başkanı, dünya barışının ancak sosyal adalet temeli üzerine bina edilebileceğini söyledi ve «50 yıldır, bu Teşkilat içinde; işçisi, işvereni, hükümet temsilcisi el ele vererek, daha adil, daha verimli ve her bakımdan daha ileri bir dünya düzeni kurmak için çalışılmaktadır» dedi.

SEFALET REFAHI TEHDİT EDER

Türk-İş Başkanı, Uluslararası Çalışma Teşkilatının başarısı hakkında da şunları söyledi:

«Uluslararası Çalışma Teşkilâtının başarısının nedenleri, fikri temelinin sağlamlığında ve işçi-işveren-hükümet üçlüsüne, eşit şartlar altında görüşlerini açıklama imkânı ve-

NOBEL BARİŞ ÖDÜLÜ...

Barış için çalışanlara en büyük armağan...

JOHN G. WINANT

1939 Ocak ayında John G. Winant teşkilatın üçüncü direktörü olarak seçildi. New Hampshire eyaletinin eski valisi olan Amerikalı Winant, ILO'da sosyal güvenlik komisyonu başkanlığı görevinde bulunmuştu.

EDWARD J. PHELAN

Winant'ın Amerikan elçisi olarak İngiltere'ye gitmesi üzerine, Uluslararası Çalışma Teşkilatı direktörlüğüne, ILO hakkındaki yazılarıyla tanınan İrlandalı Edward J. Phelan dördüncü ILO direktörü olarak seçildi.

DAVID A. MORSE

1948 Haziran ayında Amerika'nın eski Çalışma Bakanı yardımcısı David A. Morse, Edward Phelan'ın yerine ILO direktörlüğüne getirildi. David Morse, yirmi yıldan fazla bir zamandır bu görevde bulunuyor.

ren yapısında aranmalıdır.

«Her nerede olursa olsun, fakirlik ve sefalet, tüm insanların refahı için bir tehdit teşkil eder...» diyen ve savunduğu prensiplerin de daima insan haysiyetini ve sevgisini ön planda tutan Uluslararası Çalışma Teşkilatı, 50 yıllık tarihi içinde, birbirine aykırı düşen menfaatlerin yapıcı ve olumlu bir yöne kanaliz edilebileceğini göstermiş, taraflar arasında alışkanlığın ve karşılıklı anlayışın yerleşmesine hizmet etmiştir.

Bu çalışma ortamı içinde, daha âdil ve daha insani bir dünya düzeni yaratmada önemli merhaleler aşıldığını belirtmek isterim.

Çalışma Teşkilatının bugüne kadar kabul ettiği Uluslararası normlarla, «tam çalıştırma ve insanlık haysiyetiyle bağdaşan bir ücret alma hakkı; sendika özgürlüğü ve toplu pazarlık yapma hakkı; işçi güvenliği ve sağlığına, çalışan anaya ve çocuğa ilişkin tedbirler» prensiplere bağlanmış, sosyal adaletsizlikle, görüldüğü her alanda, mücadeleye girişilmiştir.

Sanayide, tarımda, sosyal sigorta mevzuatında, meslek hastalıklarıyla mücadelede, işsizlik sorununun ele alınmasında, bu Teşkilatın çok önemli bir rehberlik görevi yaptığını kaydetmeliyim.»

SOSYAL ADALETSİZLİKLE MÜCADELE ÇABASI

Uluslararası Çalışma Teşkilatının «sosyal adaletsizlikle müca-

dele çabasının, kuruluşundan hemen sonra, Ekim 1919'da başladığını» belirten Türk-İş Başkanı, bu Teşkilatın, bugüne kadar kabul ettiği 128 uluslararası sözleşme ve tavsiye kararlarla, fakirlik, sefalet ve sosyal adaletsizlikle mücadele yollarını belirlediğini söyledi, sözlerine şöyle devam etti:

«Şüphesiz bu tedbirlerin alınmış olması yeterli değildir; önemli olan bunların her ülkede eksiksiz olarak uygulanma-

sını sağlamaktır. Bu görev her ülkede sendikalara düşer. Demokratik baskı grubu olarak işçi kuruluşları, Hükümetleri, Uluslararası Çalışma Teşkilatının kararlarını onaylamaya ve uygulamaya davet ederler. Bu, hür sendikaların başta gelen görevleri arasındadır. Yurdumuzda da Türk-İş yıllardır Uluslararası Çalışma Teşkilatının kararlarını dikkatle izlemekte ve uygulanmasını sağlamaya çalışmaktadır.»

TÜRKİYE MÜCADELE TEMPOSUNA AYAK UYDURAMAKTADIR...

Uluslararası Çalışma Teşkilatına 1932 yılında katılan Türkiye'nin «sosyal adaletsizliklerle mücadele temposuna ayak uyduramadığını» belirten Türk-İş Başkanı, «Türkiye, Teşkilatın bugüne kadar kabul ettiği 128 sözleşme ve 132 tavsiye karardan sadece 21'ini onaylamıştır» dedi, işverenlerin tutucu olmaları gerektiğine işaret ederek şunları söyledi :

«Eski Genel Direktör Albert Thomas, «...Uluslararası Çalışma Teşkilatı bir makinedir; bu makinenin motoru hükümetler; itici gücü işçiler; frenleme tertibatı ise işverenlerdir...» diyor. Özellikle kalkınma çabası içinde olan ülkelerde, işveren çevrelerinin frenleme tertibatına sarılmayı itiyat haline getirdikleri görülmüştür; görülmektedir. Oysa sosyal adaletsizliklerle mücadeleyi yavaşlatmaya çalışmak kötü bir itiyattır; zararlı sonuçları olur. İşverenleri, sosyal adalet tedbirlerinin alınmasını ve uygu-

BASINDA ILO...

Herkesi memnun eden karar...

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL SEKRETERİ

U'THANT: İNSANLIK İÇİN DÖNÜM NOKTASI

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) nın kuruluşunun 50. yıldönümü münasebetiyle Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Genel Sekreteri U'Thant bir kutlama mesajı gönderdi.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın «**ekonomik ve sosyal gelişme, barış ve insan hakları**» için sarfettiği yoğun çabayı, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın büyük bir takdirle izlemekte olduğunu kaydeden Genel Sekreter U'Thant'ın mesajı şöyle :

«Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nı, kuruluşunun 50'nci yıldönümünde selâmlamakla sevinçliyim. Birleşmiş Milletler Teşkilâtı olarak, ILO'nun ekonomik ve sosyal gelişme, barış ve insan hakları için sarfettiği yoğun çabayı büyük bir takdirle izlemekteyiz. Genel Kurula sunduğum son yıllık raporunda, sosyal adalet vasıtasıyla barış düzeninin gerçekleştirilmesi ve bu çabanın arttırılması yolundaki isteğinizi kaydettim ve kuruluş yıldönümüzde, bu amaca en iyi nasıl ulaşılabilirliğinin, Birleşmiş Milletler'in bütün organlarında görüşüleceği hususundaki inancımı kaydettim. Bu mesajımla, Uluslararası Çalışma Teşkilâtına ve onun tüm üyelerine, bu yönde, çağrıda bulunmak isterim.

SOSYAL ADALET İÇİN ÇALIŞILDI

«Yarım yüzyıldır, son derece faal bir şekilde sosyal adalet vasıtasıyla barışı gerçekleştirmeye çalıştınız. İnsanlığın geleceği, büyük ölçüde Birleşmiş Milletler Teşkilâtının başarısına, Teşkilat Anayasasındaki sorumluluklarını gerçekleştirebilmesine bağlıdır. Bu geleceği, daha geniş bir özgürlük düzeni içinde, daha ileri yaşama şartları, sosyal gelişmenin sağlanması, ulusların birbirlerine karşı toleranslı hareket etmeleri ve barış içinde birlikte yaşama anlayışına gelmeleri de etkileyecektir. Bu ortak hedeflerin gerçekleştirilmesinde Birleşmiş Milletler Teşkilâtının görevini yerine getirebilmesi de bu geleceği tayin edecektir. Uluslararası Çalışma Teşkilâtı olarak, barış için daimi desteğinizle ve Birleşmiş Milletler ailesinin ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirme ve insan haklarını koruma çabasına katılmakla, bu alanda, işçi ve işverenlerin desteğini sağlayabilir, bizleri güçlendirebilirsiniz. Bu birleşmiş çabalarla, öyle inanıyorum ki, önümüzdeki yarım yüzyıl, insanlığın en önemli gayesini teşkil eden gerçek bir barış, özgürlük ve adalet düzeninin gerçekleştirilmesinde bir dönüm noktası teşkil edecektir.»

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı ve işçiler

Amaç : Her yerde ve her işkolunda sosyal güvenliği sağlamak

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı, her yerde ve her işkolunda sosyal güvenliğini sağlamayı amaç edinmiştir. Çalışan, emeğiyle geçinen her işçinin olduğu yerde sosyal güvenliğin sağlanması için çaba sarfeder. Uluslararası Çalışma Teşkilâtı, sosyal güvenlik kavramı, kelimelerin dar sınırı içinde değil, alabildiğine geniş bir anlam içinde ele almıştır. Uluslararası Çalışma Teşkilâtı sosyal güvenlik hizmetinde elli yıldır aralıksız görev yapmaktadır.

lanmasını temin hususunda işçi hareketine yardımcı olmaya davet ederim.

Kalkınma çabası içinde olan ülkemizin, Uluslararası Çalışma Teşkilâtının tecrübelerinden öğreneceği çok şey vardır.

Hükümetlerin ve özellikle

işveren çevrelerinin bu Teşkilât tarafından kabul edilen çeşitli karar ve prensipleri daha dikkatle incelemeleri halinde, Türk İşçi Hareketince savunulan çeşitli ilkeleri ve nedenlerini daha kolaylıkla anlayacaklarına inanıyorum.»

SOSYAL ADALET İÇİN EL ELE VERMELİYİZ

Türk-İş Başkam Seyfi Demirsoy konuşmasının son kısmında, hükümet temsilcilerine ve işverenlere çağrıda bulunarak şöyle dedi:

«Uluslararası Çalışma Teşkilâtının 50. yıldönümünde, sos-

Milliyet
renk,
dil, din,
cinsiyet
farkı göz-
etmeksizin

yal adalet ve barış düzeninin kurulması için sarfedilen çabaların artmasını, karşılıklı

anlayış ve iyi niyetin hakim olmasını temenni ediyorum.
Geliniz... Uluslararası Ça-

lışma Teşkilâtının çizdiği adil ve insan sevgisiyle dolu yoldan birlikte, el ele yürüyelim.

Geliniz... insanlık haysiyetine uygun hayat şartlarını yaratmaya; tarım işçisini içinde bulunduğu korkunç şartlardan kurtarmaya, işsizi, emekliyi, dar gelirliyi korumaya birlikte çalışalım.

Geliniz... demokratik yoldan sosyal adalet içinde kalınmanın şartlarını birlikte yaratalım.»

SABATİ YALÇIN'IN KONUŞMASI

Törende konuşan Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Sebati Yalçın da teşkilâtın tarihçesini anlattı ve şöyle dedi :

«Her nerede olursa olsun, sefalet her yerde refah için bir tehlike teşkil eder. Irk, inanç veya cinsiyetleri ne olursa olsun, bütün insanların maddi ve manevi bakımlardan gelişmelerini sağlayacak faaliyetlerle hürriyet, iktisadi emniyet ve eşit imkân şartları içinde iştegal etmeğe hakları vardır. İş müddetleri düzenlenmeli, günlük ve haftalık azamileri tespit edilmelidir. Adil bir ücret politikası takip ve asgari geçimi sağlayacak ücretler tespit edilmelidir. İşsizliğin önlenmesi ve tam çalıştırmanın sağlanmasına çalışılmalıdır. Bunların yanı sıra diğer sosyal güvenlik tedbirleri teşmil edilmelidir.»

Yeryüzünde 500 bin fikir suçlusu var...

ULUSLARARASI Af Örgütü Yürütme Kurulu Başkanı Sein McBride tarafından Cenevre'de yapılan bir açıklamaya göre yeryüzünde halen en az 500.000 kişi fikir suçlarından dolayı tutuklu bulunuyor.

Uluslararası Af Örgütüne göre, fikir suçu dolayısı ile tutuklu bulunan bir kimse, siyasi, dini ya da öteki inanışları yüzünden, hem de hiç zor kullanmadığı ve başkalarını da zor kullanmağa yöneltmediği halde kişisel hürriyetlerinden yoksun bırakılan kişidir.

McBride tarafından yapılan açıklamaya göre, fikir suçu yüzünden tutuklu bulunanlar üstelik unutulmuş ve hatta çoğu hallerde çok uzun süreler için unutulmuş kişilerdir.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) nun 50 nci yıldönümü dolayısı ile bir konuşma yapan McBride, ILO ilkeleri ile örgütlenme haklarını savundukları için hâla hapiste bulunan binlerce sendikacının durumu üzerine dünyanın ilgisini çekmek için Sendikacılık Hareketi ile Uluslararası Af Örgütü tarafından ortaklaşa yürütülecek bir kampanya teklif ediyor.

TEKNİK ÖĞRETİM

ILO'nun bir amacı da eğitim

nerede
olursa
olsun,
bütün
işçiler
için...

Çalışma Bakanlığı Müsteşarı Sebatî Yalçın daha sonra Türkiye'nin Uluslararası Çalışma Teşkilâtına 1932 yılında üye olduğunu ve şimdiye kadar 21 çalışma sözleşmesini imzaladığını söyledi.

SERGI

Uluslararası Çalışma Teşkilâtının kuruluşunun ellinci yıl dönüm dolayısıyla Türk-İş tarafından hazırlanan «sosyal güvenlik» sergisi büyük ilgi gördü.

Türk-İş galerisinde açılan sergide, sosyal güvenlikle ilgili çeşitli ilkeler ve resimler yer almaktaydı. Bu arada, ILO'nun Cenevredeki merkezinin bahçesindeki işçi heykelinin büyük boy resmi, seyircilerin en çok ilgisini toplayan pano oldu.

Panolardan ilgi toplayan, bir diğeri ise, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın Nobel barış ödülünü aldığını belirten bir gazete kupüründen büyültülmüştü. Kupürün yanında, ILO'nun amblemi ve barış sembolü olan bir defne yaprağı vardı.

Bir hafta süreyle açık kalan sergiyi kalabalık bir ziyaretçi grubu gezdi.

Sosyal güvenliğin sağlanması için ILO'nun kuruluşundan bu yana geçen elli yıl içinde aşılacak yol çok geniş olmaktadır. Yanda ve alttaki resimlerde görülen elli yıl öncenin çalışma şartları, nereden nereye geldiğinin en güzel örnekleri olmaktadır. Yanda bir fırın işçisi; altta başta, bir maden kazasını gösteren sembolik resim görülmektedir. Güvenlik tedbirinden yoksun ocakta meydana gelen göçük su baskınına sebep olmuş; cesetler suya yüzüyor. Altta ortada, ilkel şartlar altında yapılan bir çalışma ve sağda da yüksek ısınin karşısında çalıştırılan küçük çocuklar.

Dünyada

AFL-CIO SEKİZİNCİ KONGRESİ

Amerikan işçisinin sesi...

Amerika'nın en büyük işçi kongresi

Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (AFL-CIO) Sekizinci Genel Kurulu 2-7 Ekim tarihleri arasında Atlantic City'de

yapıldı.

1200 delege ve 80 ülkeden davetli 300 yabancı sendikacı ile kalabalık bir davetli topluluğunun ha-

zır bulunduğu Genel Kurul, Konfederasyon Başkanı George Meany'nin konuşması ile çalışmalarına başladı.

Dünya ve Amerikan işçileri için iyi dileklerde bulunarak konuşmasına başlayan Meany, özellikle Amerikan işçisinin içinde bulunduğu sorunlara değindi, artan işsizlik ve yükselen fiyatların önüne geçilmesi gerektiğini savundu. Meany bu konuda şöyle dedi :

«Bizim için önemli bir mesele de kişinin ödeme gücüdür. Bu bakımdan fiyatların artmamasına çalışmalıyız. Federal hükümetin adil bir vergi reformu yapması ve vergi kaçaklığını önleyici tedbirler alması zorunluğu gün geçtikçe kendisini hissettirmektedir.»

Daha sonra şeref konuğu olarak bulunan Makinistler Sendikası üyesi astronot Albay Aldrin, kısa bir konuşma yaptı ve beraberinde getirdiği Apollo 11'in ay yolculuğu

Amerikan İşçi Sendikaları konfederasyonu'nun 8'inci kongresi dolayısıyla, Konfederasyonun haber bülteninde yayınlanan bir karikatür. Sendikacılar Çözüm bekleyen problemlere eğilmişler.

filmini gösterdi.

Genel Kurulda, Türk İşçi Hareketini, Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Türk-İş Mali Sekreteri Ömer Ergün, Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı İbrahim Denizciler, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı Sadık Şide ve Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulu üyesi Ekrem Özkılıç temsil etti.

KONFEDERASYONDAN ÇIKARILMA

Genel Kurulun aldığı önemli kararlar arasında, Amerikan Otomobil İşçileri Sendikası (UAW) nın Konfederasyondan çıkarılmasından sonra, Konfederasyon içinde büyük bir gruplaşmaya giren Kimya İşçileri Sendikasının da ihracı konusu oldu. UAW Başkanı Walter Reuther tarafından kurulan ve bazı sendikaların desteklediği «Ortak Hareket Komitesi» üyesi Kimya İşçileri Sendikası, AFL-CIO tüzüğüne göre üye oylaması sonucunda 12.900 oyla Konfederasyondan çıkarıldı.

Kongrede, İsrail Başbakanı Golda Meir, Amerikan Demokrat Parti Başkan adayı Hubert Humphret ve Amerikan Savunma Bakanı birer konuşma yaptılar. Daha sonra seçimlere geçildi ve AFL-CIO Başkanlığına George Meany, Mali Sekreterliğe Lane Kirkland yeniden seçildiler.

SOKAKLARDAN ARAÇLAR GEÇEMİYOR

Herşeye rağmen, kamuoyu grevcilerden yana...

Grev yüzünden Londra sokakları çöp doldu

Haftada 11 dolar daha fazla kazanmaya azmetmiş olan Londra temizlik işçileri, işverenin, ücretlerine 6 dolarlık zam teklifini reddettiler ve gayriresmi olarak başlattıkları greve geçtiğimiz ay da devam ettiler.

Londra'nın 32 idari bölgesinden 31'inde içi çöp dolu mor ve yeşil renkte plastik torbalar sokakları kapladı.

Normal zamanda, haftada en az iki defa boşaltılan çöp varillerinin dolup taşması üzerine, mahalli yetkililer evlere çöp için bu plastik torbaları dağıttılar.

Temizlik işçilerini temsil eden üç sendikadan ikisi, Belediyenin 6 dolarlık zam teklifinin kabul edilmesini tavsiye etti, fakat yapılan oylamada grev liderleri, Belediyenin bu teklifini reddettiler.

Temizlik işçileri ücretlerine haftada 11 dolar zam yapılmasını ve böylece haftalıklarının 48 dolara (480 TL. sı) yükselmesini istemektedirler, halen İngiltere'de bir işçi ortalama olarak haftada 60 dolar (yaklaşık olarak 600 TL. sı) kazanmaktadır.

Londra'da ve Londra temizlik işçileriyle dayanışma grevine giden temizlik işçilerinin çalıştığı 20 kasabada çöpler durmadan birikirken, İngiliz Hükümeti, Belediyenin isteğine rağmen, sağlık yönünden olağanüstü durum ilân ederek askeri birlikleri çöpleri ortadan kal-

LONDRA SOKAKLARININ DURUMU

Çöpçüler grev yapınca

DÜKKANLAR YAGMA EDİLİYOR
Polis grev yapınca

dırma teklifine uymadı.

Sağlık yetkilileri, dünyanın ikinci en büyük şehrinde biriken çöplerin ortadan kaldırılmasının en azından iki hafta alacağını söylemektedirler.

buna paralel olarak itfaiyeciler de greve gitmişlerdi. Quebec eyalet polis kuvvetinden Montreale sevk edilen 800 polis memuru şehri tanıma-

dığından âcil vakaları takipte güçlüklerle karşılaşılıyor.

Yetkililer polis grevinin çözülmesi için bir hâl yolu arıyorlar.

Kanada

Polis grevi asayişin altüst olmasına yol açtı

Polisin greve başlamasından sonra çıkan karışıklıklarda bir kişinin ölmesi ve birkaç kişinin de yaralanması üzerine kanun ve nizamı koruması için Kanada Ordusu iş başına çağrıldı.

Taksi şoförlerinin bir otobüs deposu önünde giriştikleri gösteri sırasında bir otobüs ateşe verildi ve bir kişi vuruldu.

Kanada'nın en büyük şehri Montreal'in çeşitli kesimlerinde 10 banka soygunu ve 19 silâhlı soygun oldu. St. Vincent de Paul cezaevinden üç mahkum firar etti. Firarilerden ikisi yakalandı, silâhlı olan üçüncüsü ise kaçtı.

Montreal polisi ücretlerinin arttırılması için greve başlamış,

MONTREALDE YANGIN
İtfaiyeciler de grevde

12 Ekim seçimleri, partilerin birbirleriyle çekişmeyi arttırması yüzünden tansiyonu yükseltti ve bu grada seçime katılma oranı da düştü. Resimde 12 Ekimde bir sandık

1919-1969

ULUSLARARASI
ÇALIŞMA
TEŞKİLATI
KURULUŞUNUN
ELLİNCİ
YILINI
NOBEL
BARİŞ
ÖDÜLÜ ALARAK KUTLADI

«Sosyal
adaletsizlik
gayri
ahlakidir.
Adaletsizliğe
karşı
kayıtsız
kalınmamalıdır.
Her
adaletsizlik
kurbanının
sabrının
tükeneyeceği
bir sınır
vardır.
Sefaletin
artması,
isyan ve
şiddet
hareketleri
yaratır.
Sürekli
bir dünya
barışı,
ancak
sosyal
adalet
temeli
üstüne
inşa
edilebilir »

ILO